

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. lapkričio 19 d.
(OR. en)

13167/20

COHAFA 63
RELEX 905
COVID-19 36
MAMA 172
MOG 74
COLAC 68
ONU 74

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2020 m. lapkričio 16 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENI
Komisijos dok. Nr.:	C(2020) 7983 final
Dalykas:	2020 m. lapkričio 16 d. Komisijos pranešimas „KOMISIJOS GAIRĖS DĖL HUMANITARINĖS PAGALBOS KOVOTI SU COVID-19 PANDEMIJA TAM TIKROSE TERITORIJOSE, KURIOMS TAIKOMOS ES RIBOJAMOSIOS PRIEMONĖS, TEIKIMO“

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2020) 7983 final.

Priedama: C(2020) 7983 final

Bruselis, 2020 11 16
C(2020) 7983 final

Komisijos pranešimas

2020 11 16

**KOMISIJOS GAIRĖS DĖL HUMANITARINĖS PAGALBOS KOVOTI SU COVID-19
PANDEMIJA TAM TIKROSE TERITORIJOSE, KURIOMS TAIKOMOS ES
RIBOJAMOSIOS PRIEMONĖS, TEIKIMO**

ĮVADAS

ES ribojamąsias priemones (sankcijas) gali sudaryti tam tikrų asmenų, subjektų ir įstaigų lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymas, taip pat kai kuriais atvejais prekybos tam tikromis prekėmis ir paslaugomis apribojimai. Šių apribojimų tikslas – pasiekti Sąjungos bendros užsienio ir saugumo politikos tikslus, visų pirma taikos išsaugojimą, tarptautinio saugumo stiprinimą, demokratijos tvirtėjimą ir rėmimą, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių visuotinumą ir nedalomumą, pagarbą žmogaus orumui, lygybės ir solidarumo principus bei Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principų laikymąsi (Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnis).

ES sankcijos yra tikslinės. Jos taikomos tiems, kurių veiksmai kelia pavojų minėtosioms vertybėms, kartu vengiant neigiamų pasekmių civiliams gyventojams. Konkrečiai ES sankcijomis nesiekama nei užkirsti kelio humanitarinei pagalbai, įskaitant medicinos pagalbą, nei trukdyti ją teikti. ES priemonės atitinka visus įsipareigojimus pagal tarptautinę teisę, pirmiausia tarptautinę žmogaus teisių teisę, tarptautinę pabėgėlių teisę ir tarptautinę humanitarinę teisę¹.

Dėl sankcijų gali pakisti valstybių pajėgumas kovoti su COVID-19, nes atsiranda kliūčių tam tikrų prekių ir technologijų viešiesiems pirkimams, kai prekėms, pavyzdžiui, dvejopo naudojimo prekėms, kurios taip pat gali būti naudojamos kariniais tikslais, taikomi apribojimai arba kai viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantiems asmenims taikomos sankcijos. Be to, netiesioginį, bet didelį poveikį gali turėti tam tikrų ūkio subjektų nenoras dalyvauti sandoriuose, susijusiuose su valstybe ar individu, kuriems taikomos sankcijos, net jei tie sandoriai yra teisėti (perteklinis reikalavimų laikymasis), baiminantis netyčia pažeisti sankcijas arba iš sandorių kylančiai rizikai nusveriant nepakankamas ekonomines paskatas juose dalyvauti. Be to, asmenys, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, gali jiems nustatytų tarptautinių sankcijų ekonomines pasekmes perkelti ant civilių gyventojų pečių ir taip padidinti civilių gyventojų, į kuriuos sankcijos nėra nukreiptos, patiriamus sunkumus.

Šiuo metu taikomos ES sankcijos ir išsamūs asmenų ir subjektų, kuriems taikomos ES sankcijos, sąrašai yra pateikti ES sankcijų žemėlapyje². Asmenų ir subjektų sąrašas taip pat pateikiamas Finansinių sankcijų duomenų bazėje³. Abi priemonės laisvai prieinamos humanitarinės veiklos vykdytojams.

¹ Tarybos išvados dėl humanitarinės pagalbos ir tarptautinės humanitarinės teisės, Briuselis, 2019 m. lapkričio 25 d. (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/lt/pdf>).

² <https://www.sanctionsmap.eu/>. Oficialus ES teisės šaltinis yra *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, kuriam neatitikimų su sankcijų žemėlapiu atveju teikiama pirmenybė.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

BENDRIEJI PRINCIPAI

- ✓ ES sankcijomis nesiekama nei užkirsti kelio humanitarinei pagalbai, nei trukdyti ją teikti. Bet kokie veiksmai, kurie nėra aiškiai draudžiami pagal ES sankcijas, laikomi leidžiamais, išskyrus atvejus, kai nacionalinė kompetentinga institucija nurodo kitaip. Perteklinis reikalavimų laikymasis neturėtų trukdyti teikti humanitarinę pagalbą.
- ✓ ES sankcijose gali būti numatytos išimtys, kuriomis leidžiama humanitarinės pagalbos tikslais atlikti veiksmus, kurie kitu atveju būtų ribojami. Kovoiant su COVID-19 pandemija, išimtiniais atvejais gali būti leidžiama vykdyti ribojamą veiklą net ir be aiškių išimčių, jei nėra kitų būdų užtikrinti humanitarinės pagalbos teikimą.
- ✓ Prievolė įrodyti atitinkamai nacionalinei kompetentingai institucijai (NKI), kad esamų išimčių sąlygos yra įvykdytos arba, jei tokių išimčių nėra, kad vienintelė turima galimybė teikti humanitarinę pagalbą asmenims, kuriems jos reikia, yra imtis apribotos veiklos, tenka humanitarinės veiklos vykdytojams. NKI turėtų pateikti būtinas gaires, kaip gauti leidimą pasinaudoti humanitarinėmis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis. Kai pateikiamas prašymas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, jis turi būti skubiai išnagrinėtas.
- ✓ Komisija ragina valstybes nares sukurti informacijos apie humanitarines nukrypti leidžiančias nuostatas punktą ir kovoiant su COVID-19 pandemija

Šio pranešimo tikslas – klausimų ir atsakymų forma pateikti praktines gaires dėl ES sankcijų laikymosi teikiant humanitarinę pagalbą, visų pirma medicinos pagalbą, skirtą kovai su COVID-19 pandemija⁴. Šios gairės skirtos visiems tokioje veikloje dalyvaujantiems subjektams, kurie priklauso ES jurisdikcijai. Pirma, jų tikslas yra padėti ES valstybių narių kompetentingoms institucijoms (toliau – NKI) – nacionalinėms įstaigoms, kurioms valstybės narės paskyrė organizuoti ES sankcijų įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu. Joms pavesta įvertinti prašymus taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas, atsakyti į klausimus arba kitaip bendrauti su jų jurisdikcijai priklausančiais veiklos vykdytojais humanitarinės veiklos kontekste. Antra, gairėmis siekiama suteikti aiškumo viešiesiems ir privatiesiems veiklos vykdytojams, kurie privalo laikytis ES sankcijų ir siekdami kovoti su COVID-19 pandemija teikia humanitarinę pagalbą gyventojams (toliau – humanitarinės veiklos vykdytojais). Humanitarinės veiklos vykdytojai yra paramos teikėjai, tarptautinės organizacijos, bankai ir kitos finansų įstaigos (kai dalyvauja atliekant humanitarinę pagalbą remiančius sandorius), taip pat nevyriausybinės organizacijos (NVO) ir ne pelno sektorius.

⁴ Šis papildomojo pobūdžio pranešimas turėtų būti skaitomas kartu su kitais taikomais rekomendaciniais dokumentais dėl ES ribojamųjų priemonių įgyvendinimo, kuriuos valstybėse narėse paskelbė Europos Komisija (toliau – Komisija) ir nacionalinės kompetentingos institucijos (toliau – NKI), taip pat Europos Sąjungos Tarybos paskelbtomis ribojamųjų priemonių veiksmingo įgyvendinimo geriausiomis praktikomis (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/lt/pdf>).

Norėdami gauti daugiau gairių, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų kreiptis patarimo į savo NKI. Vykstant kovai su COVID-19 pandemija, Komisija yra pasirengusi atsakyti į tolesnius NKI klausimus ir suteikti joms paramą⁵ ir ragina valstybes nares sukurti informacijos apie humanitarines nukrypti leidžiančias nuostatas punktą. Komisija yra pasirengusi šioje srityje remti valstybes nares, kad būtų užtikrintas vienodas ES teisės įgyvendinimas.

Toliau pateikti klausimai buvo rengiami nuo COVID-19 krizės pradžios bendradarbiaujant su NKI, humanitarinės veiklos vykdytojais ir kitais tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais.

Šiuo pranešimu pakeičiamas 2020 m. gegužės 11 d. priimtas Komisijos pranešimas C(2020) 3179 *final*, skirtas vien Sirijai. Su Sirija susijusi dalis išlieka nepasikeitusi.

Komisija toliau atnaujins šį pranešimą įtraukdama papildomas gaires dėl čia išvardytų ir kitų sankcijų režimų.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

Turinys

IRANAS	5
I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAIS	7
II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI	9
III. KITI KLAUSIMAI.....	11
IV. KITI TEISĖS AKTAI.....	13
NIKARAGVA.....	15
I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAIS	16
II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI	18
III. KITI KLAUSIMAI.....	19
IV. PROCEDŪRINIAI KLAUSIMAI.....	20
SIRIJA	23
I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAIS	24
II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI	26
III. KITI APRIBOJIMAI.....	29
IV. PROCEDŪRINIAI KLAUSIMAI.....	31
VENESUELA.....	35
I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAIS	36
II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI	38
III. KITI KLAUSIMAI.....	39
IV. KITI TEISĖS AKTAI.....	40

IRANAS

NUORODOS Į TEISĖS AKTUS IR GAIRĖS

Irano reglamentai

- 2012 m. kovo 23 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 961/2010⁶ (toliau – Irano masinio naikinimo ginklų reglamentas)
- 2011 m. balandžio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 359/2011 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų tam tikriems asmenims, subjektams ir įstaigoms atsižvelgiant į padėtį Irane⁷ (toliau – Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamentas)

Kiti svarbūs ES teisės aktai ir dokumentai

- 1996 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2271/96, saugantis nuo trečiosios šalies priimtų teisės aktų eksteritorialaus taikymo poveikio ir tuo grindžiamų ar iš to kylančių veiksmų⁸ (toliau – Blokavimo statutas)
- Europos Komisijos gairės „Klausimai ir atsakymai. Atnaujinto Blokavimo statuto priėmimas“⁹
- Europos Komisijos su Iranu bendradarbiaujančioms ES verslo įmonėms skirti klausimai ir atsakymai dėl ribojamųjų priemonių taikymo deramo tikrinimo¹⁰

2015 m. liepos 20 d. Jungtinių Tautų Saugumo Taryba priėmė rezoliuciją 2231 (2015) dėl Bendro visapusiško veiksmų plano (BVVP), dėl kurio susitarė Iranas ir E3 / ES+3 (Kinija, Prancūzija, Vokietija, Rusijos Federacija, Jungtinė Karalystė ir Jungtinės Amerikos Valstijos bei Europos Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai). BVVP įgyvendinimo dieną (2016 m. sausio 16 d.) ES panaikino visas savo ekonomines ir finansines sankcijas, nustatytas dėl Irano branduolinės programos.

Taigi leidžiama vykdyti tam tikrą veiklą ir teikti su ja susijusias paslaugas, kurios gali būti svarbios ir teikiant humanitarinę pagalbą, t. y. **finansų, bankininkystės ir draudimo veiklą, taip pat veiklą Irano laivybos ir transporto sektoriuose**. Daugiau

⁶ OL L 88, 2012 3 24, p. 1–112.

⁷ OL L 100, 2011 4 14, p. 1–11.

⁸ OL L 309, 1996 11 29, p. 1–6.

⁹ OL C 277I, 2018 8 7, p. 4–10.

¹⁰ https://ec.europa.eu/fpi/sites/fpi/files/fpi-2019-00094-01-00_lt.pdf

informacijos apie sankcijų panaikinimą pagal BVVP pateikiama **ES informacinio pranešimo dėl BVVP**¹¹ 3 skirsnyje.

Reaguodama į Jungtinių Valstijų pasitraukimą iš BVVP, ES atnaujino Blokavimo statutą ir į jo priedą įtraukė iš naujo nustatytas eksteritorialiai taikomas JAV sankcijas, taip sušvelnindama šių sankcijų poveikį ES veiklos vykdytojams, Irane ir su Iranu vykdančioms teisėtą veiklą. Šis atnaujinimas yra dalis ES paramos nuolatiniam, visapusiškam ir veiksmingam BVVP įgyvendinimui, be kita ko, palaikant ES teisėtą prekybą ir ekonominius santykius su Iranu, kurie buvo susinormalizavę pagal BVVP panaikinus su branduoline veikla susijusias sankcijas.

Iranui skirtos ES sankcijos, dar vis galiojančios panaikinus ribojamąsias priemones pagal BVVP, yra tikslingos, turi aiškią paskirtį ir taikomos konkrečioms asmenims, subjektams arba prekėms, kurie teikiant humanitarinę pagalbą paprastai nedalyvauja. Iranui skirtos ES sankcijos **netaikomos vaistams, medicinos reikmenims ir medicinos pagalbai, kurie skirti plačiajai visuomenei. Medicinos reikmenims**, įskaitant asmenines apsaugos priemones (AAP), respiratorius, deguonį ir dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatus, **taip pat vaistams ir kitiems medicininiams paskirties gaminiais, reikalingiems kovai su COVID-19 pandemija, tiesioginiai eksporto, tiekimo, finansavimo ar naudojimo Irane apribojimai netaikomi (žr. II skirsnį)**. Todėl mažai tikėtina, kad ES sankcijos gali kliudyti teikti humanitarinę pagalbą kovai su COVID-19 pandemija žmonėms, kuriems ji reikalinga, Irane.

Vis dėlto tam tikrais labai ribotais atvejais netiesioginės įtakos humanitarinės veiklos vykdytojų vykdomam šių objektų eksportui, tiekimui ar finansavimui gali turėti kiti apribojimai, tokie kaip tam tikrų asmenų, subjektų ir įstaigų, kuriems taikomos ES sankcijos (toliau – į sąrašą įtraukti asmenys) ir kurie gali atsitiktinai dalyvauti atitinkamuose sandoriuose, lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymas.

Nepaisant pagal BVVP panaikintų sankcijų, net ir po BVVP įgyvendinimo dienos liko galioti keletas priemonių ir apribojimų, susijusių su masinio naikinimo ginklų platinimu¹². Remiantis BVVP nustatyto tvarkaraščiu, tolesnis sankcijų panaikinimo etapas numatytas 2023 m.

Be to, nuo 2011 m. ES taiko sankcijas, nustatytas reaguojant į sunkius žmogaus teisių pažeidimus Irane¹³.

¹¹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_lt.pdf

¹² Tai, *inter alia*, ginklų embargas, su raketų technologijomis susijusios priemonės, tam tikrų su branduoline veikla susijusių perdavimų ir veiklos apribojimai ir nuostatos dėl tam tikrų metalų ir programinės įrangos, kuriems taikoma speciali leidimų suteikimo tvarka. Remiantis BVVP nustatyto tvarkaraščiu, tolesnis sankcijų panaikinimo etapas turėtų būti įgyvendinamas 2023 m. BVVP V priedo 19 ir 20 punktai.

¹³ Tai apima kelionių apribojimus ir turto įšaldymo priemones, taikomus tam tikriems asmenims ir subjektams, ir įrangos, kuri gali būti naudojama vidaus represijų tikslais, taip pat vykdant interneto ir telefono mobiliojo ar fiksuotojo ryšio stebėseną ar perėmimą, embargą.

Paprastai Iranui taikant ES sankcijas neleidžiama sudaryti galimybės į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, nors yra įtvirtintos kelios nukrypti leidžiančios nuostatos (žr. I skirsnį). Tačiau pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitų galimybių, ES sankcijos neturėtų kliudyti teikti humanitarinę pagalbą. Kita vertus, dėl tikslinio ribojamųjų priemonių pobūdžio ES nustatant sankcijas Iranui ir dėl į sąrašą įtrauktų asmenų tipo ir riboto skaičiaus mažai tikėtina, kad šiuo atveju šis principas bus taikomas.

Papildoma veikla, kurios reikia medicinos priemonėms tiekti (pvz., medicinos priemonių vežimo, valiutos keitimo ir saugojimo veikla), iš esmės leidžiama. Nors galimybė, kad šie veiksmai patektų į konkrečių apribojimų taikymo sritį, yra nedidelė, prieš jų imdamiesi humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų įdėmiai juos tikrinti pagal šį pranešimą ir prireikus paprašyti atitinkamos NKI pateikti gaires.

I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAMS¹⁴

1. Ar humanitarinės veiklos vykdytojams leidžiama palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia norint teikti humanitarinę pagalbą civiliams gyventojams Irane per COVID-19 pandemiją?

Taip. Humanitarinės veiklos vykdytojai gali palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia siekiant saugiai ir veiksmingai organizuoti humanitarinės pagalbos teikimą.

Todėl, jeigu humanitarinės paskirties sandoryje dalyvauja į sąrašą įtrauktas asmuo, tai nereiškia, kad to sandorio turi būti atsakyta. Jeigu į sąrašą įtrauktam asmeniui nėra sudaroma galimybė naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, pagal Irano reglamentus turėti su juo ryšių nedraudžiama.

2. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali užtikrinti, kad, teikdami pagalbą kovai su COVID-19 pandemija, jie nesuteiks galimybės į sąrašą įtrauktiems asmenims, subjektams ar įstaigoms naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais?

Humanitarinės veiklos vykdytojai jau turėtų būti nustatę reikiamas procedūras, kad būtų galima atlikti būtinas patikras ir užsitikrinti, kad prie humanitarinės pagalbos teikimo prisidedantys partneriai nėra įtraukti į ES sankcijų sąrašus. Teikiant pagalbą kovai su COVID-19 plitimu Irane reikėtų skirti daug dėmesio su sveikatos priežiūros ir logistikos sektoriais susijusiems į sąrašą įtrauktiems asmenims, subjektams ir įstaigoms ir Islamo revoliucijos gvardijai (IRGC), kuri veikia daugelyje Irano ekonomikos sektorių, įskaitant sveikatos priežiūrą¹⁵. Humanitarinės veiklos vykdytojai taip pat turėtų užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių, įskaitant medicinos

¹⁴ Asmenų, subjektų ir įstaigų, kuriems taikomos ES sankcijos, sąrašai yra pateikti Irano masinio naikinimo ginklų reglamento VIII, IX, XIII ir XIV prieduose ir Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento I priede. Šie sąrašai pateikti ES sankcijų žemėlapyje (<https://www.sanctionsmap.eu>) ir Finansinių sankcijų duomenų bazėje (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), kurie abu laisvai prieinami humanitarinės veiklos vykdytojams. Šie sąrašai reguliariai atnaujinami. Oficialus ES teisės šaltinis yra *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, kuriam neatitikimų atveju teikiama pirmenybė.

¹⁵ Irano revoliucijos gvardija (IRGC) yra įtraukta į Irano masinio naikinimo ginklų reglamento IX priedo II.B dalies 1 punktą.

reikmenis. Tai reiškia, kad reikia imtis būtinų atsargumo priemonių ir atlikti patikras siekiant užtikrinti, kad šie asmenys (pvz., IRGC) nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių ir kad tiekiamos medicininės medžiagos būtų naudojamos numatytais humanitariniais tikslais.

Humanitarinės veiklos vykdytojai, ypač tie, kurie glaudžiausiai bendrauja su išorės partneriais ir subrangovais, turėtų surinkti kuo daugiau (kiek pagrįstai įmanoma) informacijos ir (pageidautina pagal sutarties sąlygas) informuoti savo partnerius, kad naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais neturi būti leista į sąrašą įtrauktiems asmenims ar jų naudai. Šis draudimas taip pat taikomas perduodant pinigus „havaleh“ („hawala“) ir kitais neoficialiais būdais.

Pagal Irano masinio naikinimo ginklų reglamento 42 straipsnio 2 dalį ir Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento 8 straipsnio 2 dalį atsakomybė už ES sankcijų pažeidimą neatsiranda, jei pažeidėjas nežinojo ir neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad savo veiksmais pažeis esamus draudimus. Todėl ES sankcijos neturėtų lemti perteklinio reikalavimų laikymosi. Visų pirma, jos neturėtų būti aiškinamos taip, kad humanitarinės veiklos vykdytojai būtų įpareigoti dėti neįmanomas pastangas surinkti įrodymus arba ką nors paneigti.

Humanitarinės veiklos vykdytojai turi paskirstyti humanitarinę pagalbą vykdydami veiksmus ir pasitelkdami asmenis, kuriems nėra taikomi apribojimai pagal Irano reglamentus ir kitas taikytinas sankcijas. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitų galimybių, ES sankcijos neturėtų kliudyti teikti humanitarinę pagalbą. Tačiau šiuo atveju tai nėra tikėtina, nes pagal Irano reglamentus į sąrašą įtraukti asmenys yra nustatyti labai konkrečiai. Taip pat žr. 15 klausimą.

Kilus abejonėms, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų kreiptis į atitinkamą NKI¹⁶ ir pasiteirauti, ar jų procedūros atitinka Irano reglamentuose įtvirtintą draudimą apeiti sankcijas¹⁷. NKI turėtų šiuo klausimu humanitarinės veiklos vykdytojams laiku pateikti aiškias gaires.

3. Ar vaistai, medicinos reikmenys, dezinfekavimo priemonės ir apsaugos priemonės yra ekonominiai ištekliai?

Taip. Pagal Irano reglamentuose pateiktas apibrėžtį ekonominiai ištekliai – tai bet kokios rūšies „*materialūs arba nematerialūs, kilnojamieji arba nekilnojamieji ištekliai, kurie nėra lėšos, tačiau gali būti panaudoti lėšoms, prekėms ar paslaugoms įsigyti*“¹⁸. Perduodant vaistų, medicinos reikmenų ir dezinfekavimo priemonių siuntas į sąrašą įtrauktam asmeniui jam sudaroma galimybė, pavyzdžiui, perduoti prekes ir mainais gauti lėšų, vadinasi, tai tolygu galimybės naudotis ekonominiais ištekliais į sąrašą įtrauktam asmeniui arba jo naudai sudarymui. Taip galėtų būti tuo atveju, kai medicinos priemonės

¹⁶ NKI sąrašai pateikti Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento II priede ir Irano masinio naikinimo ginklų reglamento X priede.

¹⁷ Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento 2 straipsnio 3 dalis ir Irano masinio naikinimo ginklų reglamento 41 straipsnis.

¹⁸ Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento 1 straipsnio c punktas ir Irano masinio naikinimo ginklų reglamento 1 straipsnio h punktas.

perduodamos Irano administracijoje dirbantiems į sąrašą įtrauktiems asmenims. Norint leisti į sąrašą įtrauktam asmeniui naudotis ekonominiais ištekliais arba naudotis jais jo naudai reikalingas išankstinis NKI leidimas.

Tačiau pavienių pirmiau minėtų prekių perdavimas į sąrašą įtrauktam asmeniui jo asmeniniam naudojimui ar apsaugai nereikštų, kad jam sudaroma galimybė naudotis ekonominiais ištekliais. Be to, Irano reglamentuose yra nukrypti leidžiančių nuostatų, pagal kurias NKI gali leisti sudaryti galimybę naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, jeigu jie yra būtini į sąrašą įtrauktų asmenų ir jų išlaikomų šeimos narių pagrindiniams poreikiams tenkinti, įskaitant mokėjimus už maisto produktus, vaistus ir medicininį gydymą¹⁹.

4. Ar teikti medicinos pagalbą gali reikšti „leisti naudotis ekonominiais ištekliais“ į sąrašą įtrauktiems asmenims?

Apskritai medicinos pagalbos teikimas asmenims, užsikrėtusiems arba įtariamais užsikrėtus COVID-19, savaime nelaikomas turinčiu ekonominę vertę ar pakeičiamu lėšomis arba ekonominiais ištekliais. Todėl tai nėra ekonominis išteklius, taigi į sąrašą įtraukto asmens dalyvavimas teikiant tokią medicinos pagalbą nepažeis Irano reglamentų.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso medicinos pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Dėl poreikio užtikrinti, kad nebūtų sudaroma galimybė į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, pavyzdžiui, jeigu tokie asmenys teikia pagalbos gavėjams paslaugą už mokestį arba teikiant medicinos pagalbą gauna ekonominius išteklius savo naudai, žr. 2 klausimą.

5. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali skirti lėšų Irano vietos organizacijoms kovai su COVID-19 pandemija?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI²⁰

6. Ar pagal Irano reglamentus galima tiekti medicininius dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatus ar orpūtinus respiratorius ir kitas medicinos priemones kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Iš principo pagal Irano reglamentus nėra draudžiama parduoti, tiekti, perduoti, eksportuoti ir finansuoti medicinos priemonių, įskaitant medicininius dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatus ir orpūtinus respiratorius.

¹⁹ Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento 4 straipsnis ir Irano masinio naikinimo ginklų reglamento 26 straipsnis.

²⁰ Prekių ir technologijų, kurioms taikomos ES sankcijos, sąrašai yra pateikti Irano masinio naikinimo ginklų reglamento I, II, III, VIIA ir VIIB prieduose ir Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento III ir IV prieduose.

Vis dėlto, kadangi kai kurios prekės gali būti naudojamos skirtingais tikslais ir kai kurie iš jų visiškai nėra susiję su humanitarine veikla, tam tikros eksportuotinos priemonės²¹ technines savybes gali tekti vertinti kiekvienu konkrečiu atveju siekiant užtikrinti, kad ji būtų naudojama tik medicinos, o ne kariniais, balistiniais ar branduolinių ginklų platinimo tikslais.

Štai todėl norint parduoti, tiekti, perduoti, eksportuoti ir finansuoti tam tikras prekes ir technologijas reikia gauti NKI leidimą. Tai taikytina, pavyzdžiui, mikroskopams ir susijusiems reikmenims bei detektoriams (įskaitant tuos, kuriuose naudojamas rentgenas ar elektroninė spektroskopija)²², nes jie gali būti naudojami vykdant su sodrinimu susijusią veiklą, kuri nėra suderinama su BVVP. NKI gali leisti eksportuoti kitas prekes, kaip antai tam tikras balansavimo mašinas, kai tokios mašinos yra skirtos medicinos reikmenims, tačiau kitais tikslais jas naudoti draudžiama, nes jas galima naudoti kuriant branduolinių ginklų siuntimo į taikinį sistemas.

Siekdami gauti leidimą humanitarinės veiklos vykdytojai turi įrodyti, kad įranga nebus naudojama vykdant su BVVP nesuderinamą veiklą. Ila priede pateiktoje formoje gali būti nuorodų į elementus, į kuriuos humanitarinės veiklos vykdytojams galbūt reikėtų atkreipti dėmesį. Humanitarinės veiklos vykdytojai gali kreiptis į NKI dėl papildomų gairių, susijusių su informacija, kurios reikia prašymui pagrįsti.

Be to, pagal Irano masinio naikinimo ginklų reglamento 4a straipsnį draudžiama parduoti, tiekti, perduoti, eksportuoti ir finansuoti tam tikras prekes ir technologijas, įskaitant tam tikrų rūšių skaitmeninius kompiuterius ir elektroninius mazgus²³, nes jais būtų galima prisidėti prie branduolinių ginklų siuntimo į taikinį sistemų kūrimo.

Dėl informacijos apie technines specifikacijas humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų kreiptis į gamintoją. Kilus abejonių, jie turėtų kreiptis į NKI.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

7. Ar pagal Irano reglamentus leidžiama tiekti vaistus, dezinfekavimo priemones, ploviklius ar chemines medžiagas, kurių reikia kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Irano reglamentais nustatytais ES sankcijomis iš esmės nedraudžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ar naudoti vaistų, muilo, dezinfekavimo priemonių (biocidų), ploviklių ar medicininės paskirties cheminių medžiagų, reikalingų kovai su COVID-19 pandemija.

²¹ Nors 6 klausime nurodytos prekės ir technologijos galėtų atitikti Tarybos reglamento (EB) Nr. 428/2009 (toliau – Dvejopo naudojimo prekių reglamentas, OL L 134, 2009 5 29, p. 1–269) I priedo įrašus, dvejopo naudojimo prekės pasižymi svarbiomis išskirtinėmis savybėmis.

²² 3a straipsnis. Žr., visų pirma, Irano masinio naikinimo ginklų reglamento II priedo II.A2.003 ir II.A6.016 įrašus.

²³ Žr., visų pirma, Irano masinio naikinimo ginklų reglamento III priedo 4A003 įrašą.

Tačiau norint parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ar naudoti tam tikras chemines medžiagas reikia gauti NKI leidimą, kaip numatyta Irano masinio naikinimo ginklų reglamento 2a straipsnyje, nes jos taip pat gali būti naudojamos platinant branduolinius ginklus.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

8. Ar pagal Irano reglamentus leidžiama tiekti COVID-19 testo rinkinius (qRT-PCR KIT)?

Taip. Pagal Irano reglamentus nedraudžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ar naudoti COVID-19 testo rinkinių, tokių kaip tikralaikės atvirkštinės transkripcijos polimerazės grandininės reakcijos rinkinys (qRT-PCR KIT). Reagentams, kurie paprastai naudojami qRT-PCR KIT rinkinyje, taip pat netaikomi jokie prekybos apribojimai pagal Irano reglamentus. Jeigu reikia papildomų gairių, reikėtų kreiptis į NKI, pavyzdžiui, jeigu rinkinys yra kitos rūšies, nei paprastai galima gauti rinkoje.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso COVID-19 testo rinkinių (qRT-PCR KIT) tiekimo humanitarinės pagalbos tikslais grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

9. Ar pagal Irano reglamentus leidžiama tiekti asmenines apsaugos priemones, kurių reikia kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Irano reglamentais apskritai nedraudžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ir naudoti asmeninių apsaugos priemonių (AAP), kurių reikia kovai su COVID-19 pandemija.

Nors pagal Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamentą į Iraną draudžiama eksportuoti tam tikras apsaugos priemones, kurias galima naudoti vidaus represijų tikslais, kaip antai šarvuotę ir šalmus, jame yra įtvirtinta konkreti išimtis, taikoma darbo saugos reikalavimams vykdyti sukurtai įrangai²⁴. Jei kyla abejonių, humanitarinės veiklos vykdytojais turėtų prašyti gamintojo pateikti reikiamą paaiškinimą.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

III. KITI KLAUSIMAI

10. Ar ES bankai gali atidaryti naują banko sąskaitą Irano kredito arba finansų įstaigoje siekdami paremti humanitarinę pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Nuo BVVP įgyvendinimo dienos (2016 m. sausio 16 d.) vykdyti bankininkystės veiklą su Irano bankais leidžiama, jeigu Irano finansų įstaiga nėra į sąrašą įtrauktas

²⁴ Žr. Sunkių žmogaus teisių pažeidimų Irane reglamento III priedo 5 punktą.

subjektas. Tai taikoma ir naujų korespondentinės bankininkystės santykių užmezgimo, ir naujų bendrųjų įmonių sukūrimo atvejais. Bankams taip pat leidžiama Irane atidaryti atstovybes, filialus ir patronuojamąsias įmones. Į sąrašą dabar įtraukti tik du Irano bankai: „Ansar Bank“ ir „Mehr Bank“²⁵.

11. Ar ES piliečiai gali vykti į Iraną teikti medicinos pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Iš esmės nė viena Irano reglamentų nuostata nedraudžiama nei keliauti į Iraną, nei teikti medicinos pagalbą valstybėje.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

12. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali pirkti kurą, nuomotis transporto priemones ar naudotis privačiomis transporto paslaugomis Irane, kai to reikia norint kovai su COVID-19 pandemija reikalingus medicinos reikmenis vežti į Iraną arba jo viduje?

Taip.

Pagal Irano masinio naikinimo ginklų reglamento 4c straipsnį draudžiama iš Irano įsigyti tam tikrų rūšių aukšto energijos tankio medžiagų, kaip išvardyta to reglamento III priede, kurias galima naudoti „raketose“ ar nepilotuojamuose orlaiviuose. Tačiau tai netaikoma perdirbtam iškastiniam kurui ir biokurui, įskaitant varikliams, sertifikuotiems naudoti civilinėje aviacijoje, skirtą kurą, išskyrus atvejus, kai jis specialiai sukurtas „raketoms“ ar nepilotuojamiems orlaiviams.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

13. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali padėti perkelti nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusius asmenis į kitas vietas Irane arba už šalies ribų?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso grandinei, susijusiai su nuo COVID-19 nukentėjusių asmenų perkėlimu, pavyzdžiui, Islamo revoliucijos gvardijai, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais dalyvaudami procesuose, susijusiuose su nuo COVID-19 nukentėjusių asmenų perkėlimu, taip pat žr. 2 klausimą.

14. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali finansuoti kovai su COVID-19 pandemija reikalingas laikinų ligoninių statybas, sanitarines operacijas ar laikinos infrastruktūros statybas ar jose dalyvauti?

²⁵ Irano masinio naikinimo ginklų reglamento IX priedo II skirsnio B dalies 8 ir 9 įrašai.

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai susijęs su statybomis ir (arba) iš jų gauna ekonominės naudos, žr. 1 klausimą. Pavyzdžiui, taip galėtų būti tuo atveju, jei į sąrašą įtrauktas asmuo leidžia naudotis laikinąja infrastruktūra už mokesčių arba jei pasibaigus COVID-19 pandemijos sukeltai krizei jis lieka šios infrastruktūros savininkas.

15. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali teikti humanitarinę pagalbą, jei vienintelis būdas yra ją teikti per į sąrašą įtrauktus asmenis?

Humanitarinės veiklos vykdytojai privalo visada ieškoti sprendimų, kuriais nėra pažeidžiamos ES sankcijos. Atitinkamai humanitarinės veiklos vykdytojai turi paskirstyti humanitarinę pagalbą vykdydami veiksmus ir pasitelkdami asmenis, kuriems nėra taikomi apribojimai pagal Irano reglamentus ir kitas taikytinas sankcijas. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitų galimybių, ES sankcijos neturėtų kliudyti teikti humanitarinę pagalbą. Tačiau dėl tikslinio ribojamųjų priemonių pobūdžio pagal ES sankcijas Iranui šiuo atveju tai mažai tikėtina.

16. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų tikrinti galutinius humanitarinės pagalbos gavėjus?

Ne. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnio 2 dalį ir humanitarinius humaniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo principus humanitarinė pagalba turi būti teikiama nediskriminuojant. Tais principais turi vadovautis humanitarinės veiklos vykdytojai nustatydami, kam reikia pagalbos. Tai nustačius, galutinių pagalbos gavėjų tikrinti nereikia.

IV. KITI TEISĖS AKTAI

17. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai, teikdami pagalbą kovai su COVID-19 pandemija Irane, privalo laikytis ES sankcijų dėl tarptautinio terorizmo ir ES sankcijų dėl padėties Sirijoje?

Taip.

ES sankcijų dėl tarptautinio terorizmo²⁶ galiojimas Iranui yra labai ribotas, nes šios sankcijos taikomos tik keliems Irano asmenims ir subjektams. Jeigu jie dalyvauja sandoryje, taikomi konkretūs ES sankcijų dėl tarptautinio terorizmo apribojimai. Tokiu atveju gali prireikti atitinkamos NKI pateiktų konkrečių papildomų gairių.

²⁶ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2580/2001 dėl specialiųjų ribojančių priemonių, taikomų tam tikriems asmenims ir subjektams siekiant kovoti su terorizmu (OL L 344, 2001 12 28, p. 70–75). Asmenų, grupių ir subjektų, kuriems taikomas šis reglamentas, sąrašą peržiūri ir iš dalies keičia Taryba. Naujausia sąrašo redakcija kaip priedas pateikiama 2020 m. liepos 30 d. Tarybos įgyvendinimo reglamente (ES) 2020/1128, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 2580/2001 dėl specialiųjų ribojančių priemonių, taikomų tam tikriems asmenims ir subjektams siekiant kovoti su terorizmu, 2 straipsnio 3 dalis ir panaikinamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/19 (OL L 247, 2020 7 31, p. 1–4) (OL L 8I, 2020 1 14, p. 1–4).

ES sankcijos dėl padėties Sirijoje²⁷ taip pat taikomos trims Irano piliečiams ir vienam Irano subjektui. Šios sankcijos taikomos neatsižvelgiant į šalį, kurioje humanitarinės veiklos vykdytojas vykdo veiklą. Atitinkamiems draudimams, kurie skiriasi nuo nustatytųjų Irano reglamentuose, skirtas atskiras šių gairių skyrius.

18. Iranui taikant JAV sankcijas draudžiami tam tikri veiksmai, kuriuos ES leidžia vykdyti. Ar valstybės narės jurisdikcijai priklausantys humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų laikytis šių užsienio sankcijų?

Ne. Valstybės narės jurisdikcijai priklausantys humanitarinės veiklos vykdytojai privalo laikytis tik ES sankcijų. Iš tiesų jiems draudžiama laikytis tam tikrų Iranui taikomų JAV sankcijų.

Keletas Iranui skirtų JAV sankcijų taikomos eksteritorialiai. Vadinasi, jomis siekiama padaryti poveikį už JAV teritorijos ribų ir reguliuoti iš esmės su JAV nesusijusių ES ekonominės veiklos vykdytojų elgesį. Tačiau ES nepripažįsta eksteritorialaus trečiųjų šalių priimtų įstatymų taikymo ir mano, kad toks taikymas nesuderinamas su tarptautine teise.

Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2271/96 (toliau – Blokavimo statusas)²⁸ ES subjektai, dalyvaujantys teisėtoje (t. y. ES teisę atitinkančioje) tarptautinėje prekyboje ir (arba) kapitalo judėjime, *inter alia*, su Iranu bei susijusioje komercinėje veikloje, apsaugomi nuo jo priede išvardytų užsienio įstatymų, įskaitant tam tikras Iranui skirtas JAV sankcijas, poveikio. Tai daroma ES pripažįstant negaliojančia bet kokią užsienio teismo nutartį, grindžiamą reglamento priede išvardytais užsienio įstatymais, ir leidžiant ES subjektams teismo tvarka gauti eksteritorialaus tokių užsienio įstatymų taikymo sukeltos žalos atlyginimą.

Be to, Blokavimo statusu ES subjektams draudžiama laikytis bet kokių reikalavimų ar draudimų pagal jo priede išvardytus užsienio įstatymus. ES subjektai, kurių ekonominiams ir finansiniams interesams daro poveikį eksteritorialus tokių įstatymų taikymas, privalo pranešti apie tai Europos Komisijai²⁹.

Išsami informacija apie teises ir prievoles pagal Blokavimo statutą skelbiama tam skirtoje interneto svetainėje³⁰.

²⁷ 2012 m. sausio 18 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 36/2012 dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į padėtį Sirijoje, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 442/2011 (OL L 16, 2012 1 19, p. 1–32).

²⁸ 1996 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2271/96, saugantis nuo trečiosios šalies priimtų teisės aktų eksteritorialaus taikymo poveikio ir tuo grindžiamų ar iš to kylančių veiksmų (OL L 309, 1996 11 29, p. 1–6).

²⁹ [RELEX-SANCTIONS @ec.europa.eu](mailto:RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu).

³⁰ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>.

NIKARAGVA

NUORODOS Į TEISĖS AKTUS IR GAIRĖS

- 2019 m. spalio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2019/1716 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Nikaragvoje³¹ (toliau – Nikaragvos reglamentas).

Nikaragai skirtos ES sankcijos buvo nustatytos reaguojant į žmogaus teisių ir piliečių laisvių pažeidimus Nikaragvos Respublikoje, kuriuos nuolat daro saugumo pajėgos ir vyriausybę remiančios ginkluotos grupuotės, dalyvaujančios vykdam politikinių oponentų, demonstrantų, nepriklausomos žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės organizacijų represijas. Nikaragai skirtų ES sankcijų tikslas – pakeisti Nikaragvos vyriausybės represinę politiką, užkirsti kelią tolesniam žmogaus teisių ir teisinės valstybės padėties blogėjimui Nikaragvoje ir prisidėti prie taikių derybų siekiant išbristi iš dabartinės politinės krizės.

Nikaragvos reglamente nustatytos sankcijos – be kita ko, turto įšaldymas ir draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai sudaryti galimybę asmenims, atsakingiems už sunkius žmogaus teisių pažeidimus ir keliantiems pavojų demokratijai ir teisinei valstybei Nikaragvos Respublikoje, taip pat su jais susijusiems asmenims arba jų naudai naudotis bet kokiomis lėšomis ar turtu. Numatytos kelios išimtys, be kita ko, humanitariniais tikslais. Atsižvelgiant į vis dar sunkią padėtį Nikaragvoje, 2020 m. gegužės 4 d. buvo patvirtintas pirmasis asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašas³².

Nikaragvos reglamente nustatytos sankcijos netaikomos vaistams, medicinos reikmenims ir medicinos pagalbai, kurie skirti plačiajai visuomenei. Medicinos reikmenims, įskaitant deguonį, respiratorius, asmenines apsaugos priemones (AAP) ir dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatus, taip pat vaistams ir kitiems medicininiams paskirties gaminiams, reikalingiems kovai su COVID-19 pandemija, eksporto, tiekimo, finansavimo ar naudojimo Nikaragvoje apribojimai apskritai netaikomi.

Be to, Nikaragvos reglamente nustatytos ribojamosios priemonės yra tikslingos, turi aiškią paskirtį ir taikomos konkrečioms asmenims, kurie pirmiausia susiję su nacionaline teisėsauga (Nikaragvos nacionaline policija, toliau – NNP) ar Nikaragvos kalinimo įstaigų administracija arba yra Nikaragvos prezidento patarėjai. Todėl mažai tikėtina, kad ES ribojamosios priemonės gali būti kliūtis teikiant humanitarinę pagalbą kovai su COVID-19 pandemija žmonėms, kuriems ji reikalinga, Nikaragvoje.

Vis dėlto tam tikrais labai ribotais atvejais netiesioginės įtakos humanitarinės veiklos vykdytojams reikalingų objektų eksportui, tiekimui ar finansavimui gali turėti tam tikrų asmenų, subjektų ir įstaigų (toliau – į sąrašą įtraukti asmenys), kurie gali atsitiktinai dalyvauti atitinkamuose sandoriuose, lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymas.

Paprastai taikant Nikaragai skirtas ES sankcijas leidžiama sudaryti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, kai tos

³¹ OL L 262, 2019 10 15, p. 1–10.

³² Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/606, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) 2019/1716 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Nikaragvoje (OL L 139I, 2020 5 4, p. 1–3).

lėšos ar ištekliai būtini siekiant vienintelio tikslo – teikti humanitarinę pagalbą laikantis leidimų suteikimo reikalavimų (žr. I skirsnį).

Papildoma veikla, kurios reikia medicinos priemonėms tiekti (pvz., medicinos priemonių vežimo, valiutos keitimo ir saugojimo veikla), taip pat iš esmės leidžiama pirmiau nurodytomis sąlygomis.

I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAMS³³

1. Ar humanitarinės pagalbos teikimas maisto produktų, vaistų, medicinos reikmenų, dezinfekavimo priemonių, medicinos pagalbos ir kitų medicininių priemonių forma ir kovai su COVID-19 pandemija reikalingos laikinos medicinos infrastruktūros sukūrimas Nikaragvoje laikomas išteklių, „būtinų humanitariniais tikslais“, suteikimu?

Taip, 1 klausime nurodytos formos pagalba laikoma išteklių, „būtinų humanitariniais tikslais“, suteikimu.

2. Ar humanitarinės veiklos vykdytojams leidžiama palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia norint teikti humanitarinę pagalbą civiliams gyventojams Nikaragvoje per COVID-19 pandemiją?

Taip. Humanitarinės veiklos vykdytojai gali palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia siekiant saugiai ir veiksmingai organizuoti humanitarinės pagalbos teikimą.

Apskritai pagal Nikaragvos reglamento 6 straipsnio 1 dalį leidžiama suteikti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, jeigu tokios lėšos ar ekonominiai ištekliai yra būtini siekiant vien humanitarinių tikslų, kaip antai teikti ar sudaryti palankesnes sąlygas teikti pagalbą, įskaitant, be kita ko, medicinos atsargas. Prieš sudarydami galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis tomis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, humanitarinės veiklos vykdytojai privalo iš nacionalinės kompetentingos institucijos (NKI) gauti išankstinį leidimą.

3. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali užtikrinti, kad, teikdami pagalbą kovai su COVID-19 pandemija, jie nesuteiks galimybės į sąrašą įtrauktiems asmenims, subjektams ar įstaigoms naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais?

Humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų būti nustatę reikiamas procedūras, kad būtų galima atlikti būtinas patikras ir užsitikrinti, kad prie humanitarinės pagalbos teikimo prisidedantys partneriai nėra įtraukti į ES sankcijų sąrašus. Teikiant pagalbą kovai su COVID-19 plitimu Nikaragvoje reikėtų skirti daug dėmesio, visų pirma, į sąrašą įtrauktiems asmenims, kurie eina svarbias pareigas, susijusias su sveikatos priežiūros ar policijos sektoriais (pvz., NNP), ir kurie tam tikru momentu gali dalyvauti humanitarinėje operacijoje (pvz., saugumo sumetimais). Humanitarinės veiklos

³³ Nikaragvos reglamento I priede pateiktas asmenų, kuriems taikomos ES sankcijos, sąrašas. Šis sąrašas taip pat pateiktas ES sankcijų žemėlapyje (<https://www.sanctionsmap.eu/>) ir Finansinių sankcijų duomenų bazėje (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), kurie abu laisvai prieinami humanitarinės veiklos vykdytojams. Šie sąrašai reguliariai atnaujinami. Oficialus ES teisės šaltinis yra *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, kuriam neatitikimų atveju teikiama pirmenybė.

vykdytojai taip pat turėtų užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių, įskaitant medicinos reikmenis. Tai reiškia, kad reikia imtis būtinų atsargumo priemonių ir atlikti patikras siekiant užtikrinti, kad šie asmenys nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių ir kad tiekiamos medicininės medžiagos būtų naudojamos numatytais humanitariniais tikslais.

Humanitarinės veiklos vykdytojai, ypač tie, kurie glaudžiausiai bendrauja su išorės partneriais ir subrangovais, turėtų surinkti kuo daugiau (kiek pagrįstai įmanoma) informacijos ir (pageidautina pagal sutarties sąlygas) informuoti savo partnerius, kad naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais neturi būti leista į sąrašą įtrauktiems asmenims ar jų naudai.

Pagal Nikaragvos reglamento 10 straipsnio 2 dalį atsakomybė už humanitarinės veiklos vykdytojų veiksmus, kuriais pažeidžiamos šiame reglamente nustatytos ribojamosios priemonės, neatsiranda, jeigu tie asmenys nežinojo ir neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad savo veiksmais pažeis esamus draudimus. Todėl ES sankcijos neturėtų lemti perteklinio reikalavimų laikymosi. Visų pirma, jos neturėtų būti aiškinamos taip, kad humanitarinės veiklos vykdytojai būtų įpareigoti dėti neįmanomas pastangas surinkti įrodymus arba ką nors paneigti.

Jei humanitarinės paskirties sandorių atsitiktinai dalyvauja į sąrašą įtrauktas asmuo, tai nereiškia, kad to sandorio turi būti atsisakyta. Nikaragvos reglamente yra keletas nukrypti leidžiančių nuostatų, pagal kurias leidžiama įvykdyti tokius sandorius, jei gautas išankstinis NKI patvirtinimas. Taip pat žr. I skirsnį, ypač 2, 5, 6 ir 19 klausimus.

Kilus abejonėms, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų atitinkamos NKI³⁴ pasiteirauti, ar jų procedūros atitinka Nikaragvos reglamente nustatytą draudimą apeiti sankcijas³⁵. NKI turėtų šiuo klausimu humanitarinės veiklos vykdytojams laiku pateikti aiškias gaires.

4. Ar vaistai, medicinos reikmenys, dezinfekavimo priemonės ir apsaugos priemonės yra ekonominiai ištekliai?

Taip. Pagal Nikaragvos reglamente pateiktą apibrėžtį ekonominiai ištekliai – bet kokios rūšies „*materialūs arba nematerialūs, kilnojamieji arba nekilnojamieji ištekliai, kurie nėra lėšos, tačiau gali būti panaudoti lėšoms, prekėms ar paslaugoms įsigyti*“³⁶. Perduodant vaistų, medicinos reikmenų ir dezinfekavimo priemonių siuntas į sąrašą įtrauktam asmeniui jam sudaroma galimybė, pavyzdžiui, parduoti prekes ir mainais gauti lėšų, vadinasi, tai tolygu galimybės naudotis ekonominiais ištekliais į sąrašą įtrauktam asmeniui arba jo naudai sudarymui. Norint leisti į sąrašą įtrauktam asmeniui naudotis ekonominiais ištekliais arba naudotis jais jo naudai reikalingas išankstinis NKI leidimas.

Tačiau pavienių pirmiau minėtų prekių perdavimas į sąrašą įtrauktam asmeniui jo asmeniniam naudojimui ar apsaugai nereikštų, kad jam sudaroma galimybė naudotis ekonominiais ištekliais. Be to, Nikaragvos reglamente yra nukrypti leidžianti nuostata,

³⁴ NKI sąrašai pateikti Nikaragvos reglamento II priede.

³⁵ Nikaragvos reglamento 9 straipsnis.

³⁶ Nikaragvos reglamento 1 straipsnio d punktas.

pagal kurią NKI gali leisti sudaryti galimybę naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, jeigu jie yra būtini į sąrašą įtrauktų asmenų ir jų išlaikomų šeimos narių pagrindiniams poreikiams tenkinti, įskaitant mokėjimus už maisto produktus, vaistus ir medicininį gydymą³⁷.

5. Ar teikti medicinos pagalbą gali reikšti „leisti naudotis ekonominiais ištekliais“ į sąrašą įtrauktiems asmenims?

Apskritai medicinos pagalbos teikimas asmenims, užsikrėtusiems arba įtariamais užsikrėtus COVID-19, savaime nelaikomas turinčiu ekonominę vertę ar pakeičiamu lėšomis arba ekonominiais ištekliais. Todėl tai nėra ekonominis išteklius, taigi į sąrašą įtraukto asmens dalyvavimas teikiant tokią medicinos pagalbą nepažeis Nikaragvos reglamento.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso medicinos pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 klausimą. Dėl poreikio užtikrinti, kad nebūtų sudaroma galimybė į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, pavyzdžiui, jeigu tokie asmenys teikia pagalbos gavėjams paslaugą už mokestį arba teikiant medicinos pagalbą gauna ekonominius išteklius savo naudai, žr. 3 klausimą.

6. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali skirti lėšų Nikaragvos vietos organizacijoms kovai su COVID-19 pandemija?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, pavyzdžiui, tuo atveju, kai į sąrašą yra įtraukti asmenys ar subjektai, kompetentingi sveikatos priežiūros sektoriuje, arba į sąrašą įtrauktoms teisėsaugos institucijoms atstovaujantys asmenys, žr. 2 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 3 klausimą.

II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI

7. Ar pagal Nikaragvos reglamentą leidžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti bet kokias humanitariniais tikslais kovojant su COVID-19 pandemija teikiamas prekes ir technologijas?

Taip. Nikaragvos reglamente nustatytos ES sankcijos yra tikslingos ir taikomos tik konkreitiems asmenims: įšaldomas jų turtas ir draudžiama sudaryti galimybę jiems naudotis lėšomis. Bet kokių prekių pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas į Nikaragvą nėra ribojamas. Tai reiškia, kad paprastai ES sankcijos nedaro poveikio bet kokių prekių ir technologijų, skirtų kovoti su COVID-19 pandemija, pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui. Atsižvelgiant į tai, prekės ir technologijos – tai, be kita ko, asmeninės apsaugos priemonės (AAP), medicininiai dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatai ar orpūtiniai respiratoriai ir kitos medicinos priemonės kovai su COVID-19 bei COVID-19 testo rinkiniai (kaip antai tikralaikės atvirkštinės transkripcijos polimerazės grandininės reakcijos rinkiniai qRT-PCR KIT), vaistai, dezinfekavimo priemonės, plovikliai ar cheminės medžiagos.

³⁷ Nikaragvos reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punktas.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso tokių humanitarinės pagalbos prekių ir technologijų grandinei, žr. 2 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 3 klausimą.

III. KITI KLAUSIMAI

8. Ar ES bankai gali atidaryti naują banko sąskaitą Nikaragvos kredito arba finansų įstaigoje siekdami paremti humanitarinę pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Bankininkystės veikla su Nikaragvos bankais yra leidžiama, jeigu Nikaragvos finansų įstaiga nėra įtraukta į Nikaragvos reglamento I priedo sąrašą. Tai taikoma ir naujų korespondentinės bankininkystės santykių užmezgimo, ir naujų bendrųjų įmonių sukūrimo atvejais. Bankams taip pat leidžiama Nikaragvoje atidaryti atstovybes, filialus ir patrunuojamąsias įmones. Šiuo metu ribojamosios priemonės nėra taikomos nė vienai Nikaragvos finansų įstaigai.

9. Ar ES piliečiai gali vykti į Nikaragvą teikti medicinos pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Iš esmės nėra viena Nikaragvos reglamento nuostata nedraudžiama nei keliauti į Nikaragvą, nei teikti medicinos pagalbą valstybėje.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 3 klausimą.

10. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali pirkti kurą, nuomotis transporto priemones ar naudotis privačiomis transporto paslaugomis Nikaragvoje, kai to reikia norint kovai su COVID-19 pandemija reikalingus medicinos reikmenis vežti į Nikaragvą arba jos viduje?

Taip. Nikaragvos reglamente nėra nuostatų, pagal kurias humanitarinės veiklos vykdytojai negalėtų Nikaragvoje pirkti kuro.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 3 klausimą.

11. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali padėti perkelti nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusius asmenis į kitas vietas Nikaragvoje arba už šalies ribų?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo, pavyzdžiui, į sąrašą įtrauktas NNP narys ar jo vardu veikiantis asmuo, atsitiktinai priklauso dėl COVID-19 nukentėjusių asmenų perkėlimo grandinei, gali būti taikoma Nikaragvos reglamento 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nukrypti leidžianti nuostata. Pagal tą nukrypti leidžiančią nuostatą tam tikromis sąlygomis į sąrašą įtrauktiems asmenims galima leisti naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, jeigu tokios lėšos ar ekonominiai ištekliai yra būtini humanitariniais tikslais, aiškiai įtraukiant evakuaciją iš Nikaragvos. Tam reikia išankstinio NKI leidimo.

12. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali finansuoti kovai su COVID-19 pandemija reikalingas laikinų ligoninių statybas, sanitarines operacijas ar laikinos infrastruktūros statybas ar jose dalyvauti?

Taip. Taip pat žr. 1 klausimą.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai susijęs su statybomis ir (arba) iš jų gauna ekonominės naudos, žr. 2 klausimą. Pavyzdžiui, taip galėtų būti tuo atveju, jei į sąrašą įtrauktas asmuo leidžia naudotis laikinąja infrastruktūra už mokesť arba jei pasibaigus COVID-19 pandemijos sukeltai krizei jis lieka šios infrastruktūros savininkas.

13. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali teikti humanitarinę pagalbą, jei vienintelis būdas yra ją teikti per į sąrašą įtrauktus asmenis?

Humanitarinės veiklos vykdytojai visada turi ieškoti sprendimų, kuriais nėra pažeidžiamos ES sankcijos, o norėdami sudaryti galimybę į sąrašą įtrauktam asmeniui arba jo naudai naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, privalo naudotis esamomis Nikaragvos reglamente nustatytais nukrypti leidžiančiomis nuostatomis. Taigi humanitarinės veiklos vykdytojai turi paskirstyti humanitarinę pagalbą per asmenis, kurie nėra įtraukti į sąrašą pagal Nikaragvos reglamentą. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitų galimybių, ES sankcijos neturėtų kliudyti teikti humanitarinę pagalbą. Tačiau, turint omenyje Nikaragvos reglamente nustatytų ribojamųjų priemonių tikslinį pobūdį, į sąrašą įtrauktų subjektų tipą ir ribotą skaičių bei tai, kad yra konkrečių nukrypti leidžiančių nuostatų, susijusių su humanitariniais tikslais, jeigu griežtai laikomasi šių gairių, šiuo atveju tai mažai tikėtina.

IV. PROCEDŪRINIAI KLAUSIMAI

14. Ką reiškia terminas „nukrypti leidžianti nuostata“?

Nukrypti leidžiančios nuostatos – teisės aktuose numatytos aiškios išimties, pagal kurias ribojamas (draudžiamas) veiksmas yra leidžiamas tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis, jeigu NKI yra suteikusi leidimą³⁸. Nesant tokio leidimo, veiksmo teisėtai atlikti negalima. Nikaragvos reglamento 6 straipsnyje nurodytu konkrečiu atveju veiksmas gali būti tik humanitarinės paskirties.

15. Ar priimtini bendri prašymai, pavyzdžiui, vienas kelių humanitarinės veiklos vykdytojų prašymas arba vienas prašymas kelioms NKI tuo pačiu metu?

Siekiant veiksmingumo, jei dėl kovai su COVID-19 pandemija skirto humanitarinio projekto reikia pateikti keletą prašymų leisti taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas vienai ar kelioms NKI, reikėtų leisti pateikti vienintelį prašymą visoms atitinkamoms NKI.

Panašiai, jei humanitariniam projektui įgyvendinti reikia, kad prašymą taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas pateiktų keli humanitarinės veiklos vykdytojai, reikėtų leisti pateikti bendrą prašymą. Humanitariniame projekte dalyvaujantys paramos teikėjai,

³⁸ Nukrypti leidžiančios nuostatos paprastai formuluojamos taip: „Nukrypdomos nuo <...> straipsnio (draudimų), kompetentingos institucijos gali tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, leisti <...>“.

bankai, tarptautinės organizacijos ir NVO turėtų bendradarbiaudami keisti informaciją, kad būtų surinkti įrodymai, kurių reikia NKI, kad jos galėtų suteikti leidimą.

Dabartinėmis išskirtinėmis aplinkybėmis NKI raginamos įsteigti informacijos apie humanitarines nukrypti leidžiančias nuostatas, susijusias su kova su COVID-19 pandemija, punktą. Kadangi padėtis reikalauja skubos, NKI turėtų bendradarbiauti, kad į tokius prašymus būtų atsiliepiama laiku ir atsakymai tarpusavyje derėtų. Komisija yra pasirengusi remti NKI pastangas.

16. Ar NKI gali suteikti bendruosius leidimus? Ar humanitarinės veiklos vykdytojai turi prašyti leidimo kiekvienai veiklai atskirai?

NKI gali leisti naudotis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, numatytais visose ES sankcijose, dėl kelių priešasčių, kurias NKI kiekvienu konkrečiu atveju turi patikrinti.

Pagal Nikaragvos reglamentą „*tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis*“, NKI gali suteikti leidimus, kai humanitariniais tikslais reikia nutraukti tam tikrų lėšų ar išteklių įšaldymą ar sudaryti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims jais naudotis arba juos jiems suteikti.

Atitinkama NKI sprendžia, ar vienodos pasikartojančios veiklos ir (arba) sandorių, kurių sąlygos žinomos iš anksto, atveju ji gali suteikti vieną leidimą, kuris aprėptų kelių rūšių veiklą ir (arba) sandorius (pvz., vienodus vienu metu patvirtinamus sandorius, jeigu tokie sandorių rinkiniai vertinami kiekvienu konkrečiu atveju ir galima užtikrinti jų rezultatą), ar turi suteikti leidimus dėl kiekvieno jų atskirai. Komisija ragina NKI apsvarstyti, ar dabartinėmis išskirtinėmis aplinkybėmis vienas leidimas sudarytų palankesnes sąlygas teikti humanitarinę pagalbą nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusiems asmenims. Suteikdamos leidimą NKI gali nuspręsti nustatyti sąlygas, kuriomis išimtyms netrukdytu siekti sankcijų tikslo ar nepadėtų jo išvengti.

17. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali prašyti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą dėl ribojamo veiksmo ar sandorio, jeigu jo tikslas yra teikti pagalbą nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusiems žmonėms?

Leidimo pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata gali prašyti bet kuris humanitarinės veiklos vykdytojas, prisidedantis prie humanitarinės pagalbos teikimo. Paprastai įgyvendinantieji partneriai turi daugiausia galimybių surinkti reikiamą informaciją. Visi kiti subjektai, įskaitant paramos teikėjus ir bankus, turėtų bendradarbiaudami su prašymo pateikėju padėti jam surinkti informaciją ir ja dalytis.

Humanitarinės veiklos vykdytojai turi kreiptis į Nikaragvos reglamento II priede nurodytą NKI, su kuria jie palaiko glaudžiausius ryšius. Jie turėtų kreiptis į NKI prašydami pateikti gaires dėl dokumentų, kurių reikia norint gauti leidimą pasinaudoti atitinkamomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis.

Taip pat žr. 15 klausimą dėl bendrų prašymų.

18. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali itin greitai gauti leidimą pasinaudoti nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, jei to reikia atsižvelgiant į padėtį vietoje?

Humanitarinės veiklos vykdytojai, prašantys leidimo skubiai pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata, turėtų prašyme aiškiai nurodyti, kad tai skubu, ir paaiškinti pagrindines priežastis. Kuo išsamesnis prašymas, tuo lengviau ir greičiau NKI galės jį išnagrinėti. Tam, kad NKI būtų lengviau prašymą išnagrinėti, prie jo gali būti pridėtos ir

paramos teikėjų patvirtinimo deklaracijos, kitų institucijų garantiniai raštai ir panašūs dokumentai. Prieš pradėdami vykdyti kovai su COVID-19 pandemija skirtą humanitarinį projektą humanitarinės veiklos vykdytojai turi gauti atitinkamą leidimą.

Norėdami procesą paspartinti, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų palaikyti ryšius su NKI ir prašyti jos gairių dar prieš pateikdami prašymą.

Siekiant užtikrinti, kad ES humanitarinės veiklos vykdytojai galėtų vykdyti savo veiklą, ypač svarbu, kad visoje ES teikiamos gairės derėtų tarpusavyje. Komisija yra pasirengusi remti NKI pastangas ir sukurti bendrą platformą, kurioje būtų skelbiamos NKI paskelbtos gairės.

19. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų tikrinti galutinius humanitarinės pagalbos gavėjus?

Ne. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnio 2 dalį ir humanitarinius humaniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo principus humanitarinė pagalba turi būti teikiama nediskriminuojant. Tais principais turi vadovautis humanitarinės veiklos vykdytojai nustatydami, kam reikia pagalbos. Tai nustčius, galutinių pagalbos gavėjų tikrinti nereikia.

SIRIJA

NUORODOS Į TEISĖS AKTUS IR GAIRĖS

- 2012 m. sausio 18 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 36/2012 dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į padėtį Sirijoje (toliau – Sirijos reglamentas)³⁹;
- Europos Komisijos dokumentas „Dažnai užduodami klausimai dėl ES ribojamųjų priemonių Sirijoje“⁴⁰ (toliau – dažnai užduodami klausimai apie Siriją).

ES sankcijos Sirijai (toliau – sankcijos Sirijai) buvo nustatytos reaguojant į taikių protestuotojų atžvilgiu Sirijos režimo vykdomas smurtines represijas (be kita ko, naudojant cheminius ginklus ir kovinius šaudmenis), per kurias žuvo ir buvo sužeisti keli demonstrantai ir buvo savavališkai sulaikyti asmenys. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 36/2012 nustatytas sankcijas sudaro tam tikri sektoriniai apribojimai, įskaitant draudimą eksportuoti prekes ar technologijas, kurios gali būti naudojamos vidaus represijoms, įskaitant cheminiams išpuoliams naudojamas chemines medžiagas, ir draudimą vietoje pirkti ir importuoti naftos produktus. Numatytos kelios išimtys, visų pirma humanitariniais tikslais. ES sankcijos taikomos konkrečioms asmenims ir konkrečioms Sirijos ekonomikos sektoriams. Tai reiškia, kad daugumai sektorių, įskaitant maisto ir vaistų sektorius, ES sankcijos visai netaikomos.

Tarybos reglamentu (ES) Nr. 36/2012 nustatytos su turto išaldymu susijusios sankcijos taikomos konkrečioms į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams, atsakingiems už smurtines represijas prieš civilius gyventojus, iš režimo naudos gaunantiems arba jį remiantiems asmenims, ministrams ir Sirijos ginkluotųjų pajėgų vadams. 2020 m. vasario 17 d. į sąrašą buvo įtraukti 277 asmenys ir 71 subjektas. Šie sąrašai taip pat pateikti ES sankcijų žemėlapyje⁴¹ ir Finansinių sankcijų duomenų bazėje⁴², kurie abu laisvai pasiekiami internetu.

Sirijos teritorijose yra nemažai teroristinių grupuočių, todėl šiame kontekste taip pat aktualios ES sankcijos prieš tarptautinį terorizmą pagal Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijas 1267 ir 1373⁴³. ES taip pat priėmė sankcijas prieš cheminių ginklų

³⁹ OL L 016, 2012 1 19, p. 1.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/files/170901-faqs-restrictive-measures-syria_en.

⁴¹ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁴² <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

⁴³ 2002 m. gegužės 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 881/2002, kuriuo nustatomos tam tikros specialios ribojamosios priemonės, taikomos tam tikriems asmenims ir subjektams, susijusiems su ISIL („Da’esh“) ir Al-Qaida organizacijomis (OL L 139, 2002 5 29, p. 9); 2016 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (ES) 2016/1686, kuriuo nustatomos papildomos ribojamosios priemonės, taikomos ISIL („Da’esh“) ir „Al-Qaida“ bei su jomis susijusiems fiziniams ir juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms (OL L 255, 2016 9 21, p. 1); 2001 m. gruodžio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2580/2001 dėl specialiųjų ribojančių priemonių, taikomų tam tikriems asmenims ir subjektams siekiant kovoti su terorizmu (OL L 344, 2001 12 28, p. 70).

platinimą ir naudojimą⁴⁴: jos šiuo metu taikomos penkiems Sirijos asmenims (toliau – ES sankcijos dėl tarptautinio terorizmo ir cheminio ginklo).

Sankcijos Sirijai ir ES sankcijos dėl tarptautinio terorizmo ir cheminio ginklo netaikomos vaistams, medicinos reikmenims ir medicinos pagalbai, kurie skirti plačiajai visuomenei. Medicinos reikmenims, įskaitant deguonį, respiratorius, asmenines apsaugos priemones (AAP) ir dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatus, taip pat vaistams ir kitiems medicininės paskirties gaminiams, reikalingiems kovai su COVID-19 pandemija, tiesioginiai eksporto, tiekimo, finansavimo ar naudojimo Sirijoje apribojimai apskritai netaikomi.

Vis dėlto tam tikrais atvejais netiesioginės įtakos šių objektų eksportui, tiekimui, finansavimui ar naudojimui gali turėti kiti apribojimai, tokie kaip tam tikrų asmenų, subjektų ir įstaigų, kuriems taikomos ES sankcijos (toliau – į sąrašą įtraukti asmenys) ir kurie atsitiktinai dalyvauja atitinkamuose sandoriuose, lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymas.

Paprastai Sirijai taikant ES sankcijas leidžiama sudaryti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, kai tos lėšos ar ekonominiai ištekliai būtini siekiant vienintelio tikslo – teikti humanitarinę pagalbą Sirijoje arba paramą civiliams gyventojams Sirijoje. Tam tikrais atvejais būtina gauti išankstinę NKI licenciją (žr. I skirsnį).

Be to, humanitarinės veiklos vykdytojams taip pat gali tekti vykdyti pagalbinę veiklą (pvz., medicinos priemonių transportavimą, valiutos keitimą ir sandėliavimą), kuriai gali būti taikomi specialūs apribojimai (pvz., draudimas pirkti naftos produktus Sirijoje). **Sankcijos Sirijai taip pat apima keletą nukrypti leidžiančių nuostatų, kuriomis tam tikromis sąlygomis leidžiama vykdyti tokią papildomą veiklą** (žr. II ir III skirsnius).

Toliau pateikti klausimai buvo rengiami nuo COVID-19 krizės pradžios bendradarbiaujant su NKI, humanitarinės veiklos vykdytojais ir kitais tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais.

I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAIS

1. Ar humanitarinės pagalbos teikimas maisto produktų, vaistų, medicinos reikmenų, dezinfekavimo priemonių, medicinos pagalbos ir kitų medicininių priemonių forma ir kovai su COVID-19 pandemija Sirijoje reikalingos laikinos medicinos infrastruktūros sukūrimas gali būti laikomas humanitarine pagalba arba parama civiliams gyventojams?

Taip, 1 klausime nurodytos formos humanitarinė pagalba gali būti laikoma humanitarine pagalba arba parama civiliams gyventojams.

2. Ar humanitarinės veiklos vykdytojams leidžiama palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia norint teikti humanitarinę pagalbą civiliams gyventojams Sirijoje per COVID-19 pandemiją?

⁴⁴ 2018 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) 2018/1542 dėl ribojamųjų kovos su cheminio ginklo platinimu ir naudojimu priemonių (OL L 259, 2018 10 16, p. 12).

Taip. Humanitarinės veiklos vykdytojai gali palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia siekiant saugiai ir veiksmingai organizuoti humanitarinės pagalbos teikimą.

Bendra taisyklė: Sirijos reglamento 16a straipsnio 2 dalyje leidžiama sudaryti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, jei tokios lėšos ar ekonominiai ištekliai yra būtini siekiant vienintelio tikslo – teikti humanitarinę pagalbą Sirijoje arba paramą civiliams gyventojams Sirijoje. Tam būtina išankstinė NKI licencija.

Sirijos reglamente humanitarinės veiklos vykdytojams taip pat leidžiama sudaryti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais nereikalaujant išankstinio NKI leidimo labai konkrečiais ir ribotais atvejais (pvz., Sirijos reglamento 16a straipsnio 1 dalis). Žr. 19 ir 25 klausimus.

3. Ar vaistai, medicinos reikmenys, dezinfekavimo priemonės ir apsaugos priemonės yra ekonominiai ištekliai?

Taip. Pagal Sirijos reglamente pateiktą termino „ekonominiai ištekliai“ apibrėžtį – bet kokios rūšies materialūs arba nematerialūs, kilnojamieji arba nekilnojamieji ištekliai, „kurie nėra lėšos, tačiau gali būti panaudoti lėšoms, prekėms ar paslaugoms įsigyti“⁴⁵. Perduodant vaistų, medicinos reikmenų ir dezinfekavimo priemonių siuntas į sąrašą įtrauktam asmeniui jam sudaroma galimybė, pavyzdžiui, parduoti prekes ir mainais gauti lėšų, vadinasi, tai tolygu galimybės naudotis ekonominiais ištekliais į sąrašą įtrauktam asmeniui arba jo naudai sudarymui. Taip galėtų būti tuo atveju, kai medicinos priemonės perduodamos Sirijos administracijoje dirbantiems į sąrašą įtrauktiems asmenims arba sveikatos priežiūros įstaigas valdantiems į sąrašą įtrauktiems asmenims. Norint leisti į sąrašą įtrauktam asmeniui naudotis ekonominiais ištekliais arba naudotis jais jo naudai reikalingas išankstinis NKI leidimas, išskyrus atvejus, kai taikoma išimtis.

Tačiau pavienių pirmiau minėtų prekių perdavimas į sąrašą įtrauktiems asmenims jų asmeniniam naudojimui ar apsaugai nereikštų, kad jiems sudaroma galimybė naudotis ekonominiais ištekliais (pagal analogiją žr. dažnai užduodamų klausimų apie Siriją 6 klausimą).

4. Ar teikti medicinos pagalbą gali reikšti „leisti naudotis ekonominiais ištekliais“ į sąrašą įtrauktiems asmenims?

Apskritai medicinos pagalbos teikimas asmenims, užsikrėtusiems arba įtariamais užsikrėtus COVID-19, savaime nelaikomas turinčiu ekonominę vertę ar pakeičiamu lėšomis arba ekonominiais ištekliais. Todėl tai nėra ekonominis išteklis, taigi į sąrašą įtraukto asmens dalyvavimas teikiant tokią medicinos pagalbą nepažeis Sirijos reglamento.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai dalyvauja teikiant medicinos pagalbą ir už tai gauna ekonominę naudą, pavyzdžiui, teikia medicinos pagalbos gavėjams medicinos pagalbos paslaugą už mokestį arba gauna kokį nors ekonominį išteklių savo naudai, žr. 2 klausimą.

⁴⁵ Sirijos reglamento 1 straipsnio f punktas.

5. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali skirti lėšų Sirijos vietos organizacijoms kovai su COVID-19 pandemija?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 ir 4 klausimus. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 20 klausimą.

II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI

6. Ar pagal Sirijai taikomas sankcijas leidžiama eksportuoti medicininius dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatus ar orpūtinus respiratorius?

Taip. Iš esmės medicininiams dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatams Sirijos reglamente nustatyti eksporto apribojimai netaikomi.

Orpūtinų respiratorių atveju, siekiant užtikrinti, kad aparatas būtų skirtas tik medicinos tikslams, o ne karinei veiklai ar vidaus represijoms, gali reikėti kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti konkretaus eksportuoti numatyto gaminio technines savybes. Taip yra dėl to, kad pastaruoju atveju orpūtinams respiratoriams galėtų būti taikomas reikalavimas gauti išankstinį NKI leidimą, numatytas Dvejopo naudojimo prekių reglamente, kaip nurodyta Sirijos reglamente⁴⁶.

Humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų prašyti gamintojo pateikti informacijos apie technines specifikacijas, ar gaminyje patenka į Dvejopo naudojimo prekių reglamento taikymo sritį.

Kilus abejonių, reikėtų kreiptis į atitinkamą NKI.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 klausimą.

7. Ar pagal Sirijos reglamentą leidžiama tiekti kovai su COVID-19 pandemija reikalingas medicinos priemonės (įskaitant deguonies balionus), kurios nėra dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatai ar orpūtiniai respiratoriai?

Taip. Iš esmės pagal Sirijos reglamentą medicinos priemonių pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas į Siriją, finansavimas ar naudojimas nėra draudžiamas.

Dėl konkretaus atvejo, kai teikiant humanitarinę pagalbą į sąrašą įtrauktas asmuo gali gauti ekonominių išteklių, žr. 2 klausimą.

8. Ar pagal Sirijos reglamentą leidžiama tiekti vaistus, dezinfekavimo priemones, ploviklius ar chemines medžiagas, kurių reikia kovai su COVID-19 pandemija?

⁴⁶ 2009 m. gegužės 5 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 428/2009, nustatantis Bendrijos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą. Žr., visų pirma, Dvejopo naudojimo prekių reglamento priedo 1A004.a įrašą, į kurį daroma nuoroda Sirijos reglamento (su pakeitimais, padarytais 2013 m. liepos 22 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 697/2013 (OL L 198, 2013 7 23, p. 28) 1 straipsniu) 2d straipsnyje.

Taip. Sirijos reglamentu nustatytais ES ribojamosiomis priemonėmis iš esmės nedraudžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ar naudoti vaistų, muilo, dezinfekavimo priemonių (biocidų), ploviklių ar medicininės paskirties cheminių medžiagų, reikalingų kovai su COVID-19 pandemija.

Tačiau norint parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti į Siriją, finansuoti ar naudoti kai kurias dezinfekcijai ir (arba) valymui naudojamas chemines medžiagas reikia, kad pagal 2b straipsnį NKI suteiktą išankstinį leidimą, nes jos taip pat gali būti naudojamos vidaus represijoms, įskaitant cheminius išpuolius. Visų pirma tai pasakytina apie etanolį, izopropilo alkoholį ir natrio hipochloritą⁴⁷.

Norint parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti etanolį, izopropilo alkoholį ir natrio hipochloritą, atskirai arba mišiniuose, kuriuose yra tam tikros didelės koncentracijos („koncentracijos, kurioms taikomi apribojimai“), reikalingas leidimas⁴⁸. Norėdami gauti tokį leidimą, humanitarinės veiklos vykdytojai turi įrodyti, kad šios medžiagos bus naudojamos teikiant humanitarinę pagalbą kovoti su pandemija, o ne kitiems tikslams⁴⁹. Humanitarinės veiklos vykdytojai gali prašyti NKI patarti, kokios informacijos reikia prašymui dėl to leidimo pagrįsti.

Dezinfekavimo priemonės, rankų dezinfekavimo skysčiai ir plovikliai ar valymo priemonės, kurie yra galutiniai produktai, savaime yra mišiniai. Tačiau šiuose galutiniuose produktuose paprastai naudojama mažesnė etanolio, izopropilo alkoholio ir natrio hipochlorito koncentracija nei koncentracija, kuriai taikomi apribojimai⁵⁰. Šiuo atveju nukrypti leidžiančios nuostatos taikyti nereikia. Todėl humanitarinės pagalbos teikimo reikmėms šiais produktais gali būti laisvai prekiaujama ir jie gali būti tiekami.

Išankstinio leidimo taip pat nereikia mažiau tikėtiniu atveju, kai tuose galutiniuose produktuose yra etanolio, izopropilo alkoholio ir natrio hipochlorito, kurių koncentracija yra tokia, kokiai taikomi apribojimai, arba didesnė, nebent humanitarinės veiklos vykdytojas gali garantuoti, kad tenkinama kuri nors iš šių sąlygų:

⁴⁷ Etanolis yra veiklioji medžiaga, naudojama daugelyje dezinfekavimo priemonių (1 produktų tipo produktas pagal 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo). Dėl etanolio trūkumo kaip jo pakaitalas pastaruoju metu naudojamas izopropilo alkoholis. Natrio hipochloritas kaip biocidas naudojamas plovikliuose, dažnai – skystame baliklyje. IX priedo A1.004 įrašė išvardytų etanolio, izopropilo alkoholio ir natrio hipochlorito pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui taikomi reikalavimai gauti leidimą pagal Sirijos reglamento 2b straipsnį. Etanolis naudojamas gaminant dialkilalkilfosfonatus ir bevandenį etanolį, kurie gali būti naudojami kaip tirpikliai cheminėse reakcijose gaminant cheminio ginklo pirmtakus (įskaitant zariną). Natrio hipochlorito tirpalai gali būti naudojami chloro dujoms išgauti.

⁴⁸ Apribojimas taikomas mišiniams, kuriuose koncentracija ne mažesnė kaip 90 % (etanolis, natrio hipochloritas) arba ne mažesnė kaip 95 % (izopropilo alkoholis).

⁴⁹ Pagal 2b straipsnio 2 dalį NKI negali suteikti leidimo, jei turi pagrįstų priežasčių nustatyti, kad medžiagos, kurių pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas svarstomas, yra arba galėtų būti naudojamos vidaus represijoms arba produktams, kurie galėtų būti naudojami vidaus represijoms, gaminti ir prižiūrėti.

⁵⁰ Etanolio ir izopropilo alkoholio koncentracija dezinfekavimo priemonėse ir plovikliuose paprastai yra 75 %. Balikliuose natrio hipochlorito koncentracija yra mažesnė negu 10 proc., o bendra koncentracija – apie 5 proc.

1. etanolio, izopropilo alkoholio ir natrio hipochlorito neįmanoma pašalinti iš produkto arba panaudoti kitiems tikslams (neįmanoma pašalinti kontroliuojamųjų cheminių medžiagų ir (arba) pakeisti jų paskirties)⁵¹ arba
2. etanolio ir natrio hipochlorito atveju galutiniai produktai yra vartojimo prekės, supakuotos mažmeninėje prekyboje asmeniniam naudojimui arba supakuotos individualiam naudojimui⁵².

Humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų prašyti gamintojo pateikti informaciją apie prekių technines specifikacijas ir galbūt gauti deklaraciją, kad prekei netaikomas atitinkamas Sirijos reglamento apribojimas⁵³. Kilus abejonių, humanitarinės pagalbos teikėjai turėtų kreiptis į NKI.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 klausimą.

9. Ar pagal Sirijos reglamentą leidžiama tiekti COVID-19 testo rinkinius (qRT-PCR KIT)?

Taip. Sirijos reglamente nurodytomis ES ribojamosiomis priemonėmis nedraudžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ar naudoti COVID-19 testo rinkinių, tokių kaip tikralaikės atvirkštinės transkripcijos polimerazės grandininės reakcijos rinkinys (qRT-PCR KIT). Reagentams, kurie paprastai naudojami qRT-PCR KIT rinkinyje, taip pat netaikomi jokie prekybos apribojimai pagal Sirijos reglamentą. Jei humanitarinės veiklos vykdytojas turi pagrindo manyti, kad reagentai, kurie tiekiami su qRT-PCR KIT rinkiniu, nėra įprastai naudojami reagentai, jis turėtų prašyti gamintojo patvirtinimo, kad tiems reagentams netaikomi eksporto apribojimai pagal Sirijos reglamentą. Jei reikėtų papildomų gairių, reikėtų kreiptis į NKI.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso COVID-19 testo rinkinio (qRT-PCR KIT) tiekimo humanitarinės pagalbos tikslais grandinei, žr. 2 klausimą.

10. Ar pagal Sirijos reglamentą leidžiama tiekti asmenines apsaugos priemones, kurių reikia kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Sirijos reglamentu apskritai nedraudžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ir naudoti asmeninių apsaugos priemonių (AAP), kurių reikia kovai su COVID-19 pandemija.

Tam tikri konkretūs gaminiai, kurie kovojant su COVID-19 pandemija naudojami kaip AAP, pavyzdžiui, kaukės, pirštinės ir apsauginiai batai, taip pat gali būti pritaikyti

⁵¹ Žr. bendrąją pastabą dėl IX priedo su pakeitimais, padarytais 2012 m. birželio 15 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 509/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 36/2012 (OL L 156, 2012 6 16, p. 10), 3 straipsniu.

⁵² Žr. Sirijos reglamento su pakeitimais, padarytais 2013 m. liepos 22 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 697/2013 (OL L 198, 2013 7 23, p. 28) 1 straipsnio 11 punkto a papunkčiu, IX priedą. Pagal šį straipsnį ši sąlyga netaikoma vartojimo prekėms, kurių sudėtyje yra izopropilo alkoholio.

⁵³ Visų pirma Sirijos reglamento IX priedo A1.004 įrašas.

naudoti karinėse situacijose siekiant apsisaugoti nuo biologinių veiksnių. Norint šias AAP parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ar naudoti būtina gauti išankstinį NKI leidimą⁵⁴.

Humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų užtikrinti, kad AAP, kurias ketinama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, finansuoti ar naudoti kovos su pandemija tikslais, nebūtų pritaikyti naudoti karo reikmėms. Jei kyla abejonių, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų prašyti gamintojo pateikti reikiamą paaiškinimą. Jei vis dėlto reikia leidimo, nes AAP yra pritaikytos naudoti ne tik civilinėms, bet ir karo reikmėms, eksportą vykdančios humanitarinės veiklos vykdytojas turėtų įrodyti NKI, kad gaminio paskirtis yra humanitarinė⁵⁵.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 klausimą.

III. KITI APRIBOJIMAI

11. Ar ES bankai gali atidaryti naują banko sąskaitą Sirijos kredito arba finansų įstaigoje siekdami paremti humanitarinę pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip, jeigu bus pateiktas konkretus prašymas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą.

Sirijos reglamento 25a straipsnyje nustatyta, kad tam tikromis sąlygomis bankai gali prašyti NKI leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą ir atidaryti banko sąskaitą Sirijos kredito arba finansų įstaigoje, kad būtų galima teikti pagalbą Sirijos civiliams gyventojams. Taip pat žr. dažnai užduodamą klausimą apie Siriją 23–24 klausimus.

12. Ar ES piliečiai gali vykti į Siriją teikti medicinos pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Iš esmės nė viena Sirijos reglamento nuostata nedraudžiama nei keliauti į Siriją, nei teikti medicinos pagalbą valstybėje.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 2 klausimą.

13. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali pirkti kurą Sirijoje, kurio reikia norint kovai su COVID-19 pandemija reikalingus medicinos reikmenis vežti į Siriją arba jos viduje?

Taip, pagal Sirijos reglamento 6a straipsnį.

Jei humanitarinės veiklos vykdytojai gauna viešąjį finansavimą iš ES arba valstybės narės humanitarinės pagalbos teikimo Sirijoje tikslu, norint įsigyti kuro, reikalingo tokiai pagalbai teikti, pagal 6a straipsnio 1 dalį išankstinio NKI leidimo nereikia. Šiuo atveju,

⁵⁴ Visų pirma žr. Sirijos reglamento IA priedo 1 dalies I.B.1A004 įrašą A lentelėje. Šis įrašas aprėpia, be kita ko, apsauginius kostiumus, pirštines ir avalynę, specialiai sukurtus ar pritaikytus apsisaugoti nuo kare naudoti pritaikytų biologinių veiksnių.

⁵⁵ Sirijos reglamento 2a straipsnio 2 dalis.

jei mokėjimas už kurą atliekamas į sąrašus įtrauktam asmeniui, pagal reglamento 16a straipsnio 1 dalį leidimas nereikalingas.

Jei humanitarinės veiklos vykdytojai negauna ES arba valstybės narės finansavimo dėl humanitarinės pagalbos teikimo Sirijoje, kurui įsigyti reikalingas išankstinis NKI leidimas pagal reglamento 16a straipsnio 2 dalį. Šiuo atveju, jei mokėjimas už kurą atliekamas į sąrašus įtrauktam asmeniui, reikalingas leidimas pagal reglamento 16a straipsnio 2 dalį (taip pat žr. dažnai užduodamų klausimų apie Siriją 18 klausimą). Pastaruoju atveju, kreipdamiesi į NKI, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų nurodyti, ar jiems reikia pirkti kurą kelis kartus (pvz., nedideliais kiekiais iš degalinių), ar jie numato pirkti vieną kartą (pvz., pripildyti sunkvežimio degalų baką prieš išvykstant iš Sirijos). Nors bendrosios išimtyms neleidžiamos, pagal Sirijos reglamento 6a straipsnio 2 dalį NKI leidžiama taikyti bendras nukrypti leidžiančias nuostatas dėl vienodų pasikartojančių operacijų.

Taip pat žr. 18 klausimą dėl bendrų prašymų ir 19 klausimą dėl bendrų nukrypti leidžiančių nuostatų.

Taip pat žr. dažnai užduodamų klausimų apie Siriją 16–18 klausimus.

14. Jei kovai su COVID-19 pandemija reikalingos medicininės medžiagos importui į Siriją taikomi mokesčiai ir importo muitai, ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali sumokėti šiuos mokesčius Sirijos vyriausybei?

Taip, jei tai vienintelis būdas teikti humanitarinę pagalbą civiliams gyventojams Sirijoje per COVID-19 pandemiją.

Jei sumokėti reikia į sąrašą įtrauktam asmeniui arba mokėjimas bus jam naudingas netiesiogiai (tai šiuo atveju labai tikėtina), gali reikėti, kad NKI leistų taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą. Taip pat žr. 2 klausimą.

15. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali evakuoti nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusius asmenis į kitas vietas Sirijoje arba už šalies ribų?

Taip.

Jei veiksmas apima, pavyzdžiui, kuro pirkimą arba lėšų perdavimą į sąrašą įtrauktam asmeniui⁵⁶, gali prireikti nukrypti leidžiančios nuostatos. Žr. 13 klausimą.

Pastaba: į sąrašą įtrauktiems Sirijos oro vežėjams galima įsigyti reaktyvinių degalų nuo pandemijos nukentėjusių gyventojų evakuacijai (pagal Sirijos reglamento 7a straipsnio 5 dalies b punktą).

16. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali finansuoti kovai su COVID-19 pandemija reikalingas laikinų ligoninių statybas, sanitarines operacijas ar laikinos infrastruktūros statybas ar jose dalyvauti?

Taip. Taip pat žr. 1 klausimą.

⁵⁶ Pavyzdžiui, žr. II priedo B dalies 50 įrašą dėl „Syrian Arab Airlines“.

Dėl konkrečiau atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai susijęs su statybomis ir (arba) iš jų gauna ekonominės naudos, žr. 2 klausimą. Pavyzdžiui, taip galėtų būti tuo atveju, jei į sąrašą įtrauktas asmuo leidžia naudotis laikinąja infrastruktūra už mokesčių arba jei pasibaigus COVID-19 pandemijos sukeltai krizei jis lieka šios infrastruktūros savininkas.

17. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali teikti humanitarinę pagalbą, jei vienintelis būdas yra teikti pagalbą per į sąrašą įtrauktus asmenis?

Humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų pasinaudoti galiojančiomis Sirijos reglamento išimtimis. Tačiau pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitos galimybės, ES ribojamosios priemonės neturėtų kliudyti teikti humanitarinę pagalbą. Tačiau, jei griežtai laikomasi šių gairių, tai mažai tikėtina, nes sankcijose Sirijai numatyta daug humanitarinei veiklai palankių nukrypti leidžiančių nuostatų.

IV. PROCEDŪRINIAI KLAUSIMAI

18. Ar priimtini bendri prašymai, pavyzdžiui, vienas kelių humanitarinės veiklos vykdytojų prašymas arba vienas prašymas kelioms NKI tuo pačiu metu?

Siekiant veiksmingumo, jei dėl kovai su COVID-19 pandemija skirto humanitarinio projekto reikia **pateikti** keletą prašymų leisti taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas **vienai ar kelioms NKI**, reiktų leisti pateikti vienintelį prašymą visoms atitinkamoms NKI.

Panašiai, jei humanitariniam projektui įgyvendinti reikia, kad **prašymą** taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas **pateiktų keli humanitarinės veiklos vykdytojai**, reiktų leisti pateikti bendrą prašymą. Humanitariniame projekte dalyvaujantys paramos teikėjai, bankai, tarptautinės organizacijos ir NVO turėtų bendradarbiaudami keistis informacija, kad būtų surinkti įrodymai, kurių reikia NKI, kad jos galėtų suteikti leidimą.

Dabartinėmis išskirtinėmis aplinkybėmis **NKI raginamos įsteigti informacijos apie humanitarines nukrypti leidžiančias nuostatas, susijusias su kova su COVID-19 pandemija, punktą**. Kadangi padėtis reikalauja skubos, NKI turėtų bendradarbiauti, kad į tokius prašymus būtų atsiliepiama laiku ir atsakymai tarpusavyje derėtų. Komisija yra pasirengusi remti NKI pastangas.

19. Ar NKI gali suteikti bendruosius leidimus? Ar humanitarinės veiklos vykdytojai turi prašyti leidimo kiekvienai veiklai atskirai?

NKI gali leisti naudotis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, numatytomis visose ES sankcijose, dėl kelių priežasčių, kurias NKI kiekvienu konkrečiu atveju turi patikrinti.

Sirijos reglamente aiškiai leidžiama NKI suteikti bendruosius leidimus („*laikantis bendrų ir konkrečių sąlygų, kurias jos laiko tinkamomis*“) dviem atvejais: dėl leidimo į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis tam tikromis lėšomis ir ištekliais, kai tai susiję su humanitarine veikla, remiantis 16a straipsnio 2 dalimi, ir tai pačiai veiklai reikalingų naftos produktų pirkimo Sirijoje, remiantis 6a straipsnio 2 dalimi.

Atitinkama NKI turi nuspręsti, ar vienodos pasikartojančios veiklos ir (arba) sandorių, kurių sąlygos žinomos iš anksto, atveju ji nori suteikti vieną leidimą, kuris aprėptų visą tą veiklą ir (arba) sandorius, ar yra linkusi suteikti leidimus dėl kiekvieno jų atskirai. Komisija ragina NKI apsvarstyti, ar dabartinėmis išskirtinėmis aplinkybėmis vienas

leidimas sudarytų palankesnes sąlygas teikti humanitarinę pagalbą nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusiems asmenims. Suteikdamos leidimą NKI gali nuspręsti nustatyti sąlygas, kuriomis išimties netrukdytų siekti sankcijų tikslo ar nepadėtų jo išvengti.

20. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali užtikrinti, kad, teikdami pagalbą kovai su COVID-19 pandemija, jie nesuteiks galimybės į sąrašą įtrauktiems asmenims, subjektams ar įstaigoms naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais?

Sirijos reglamento II ir IIa prieduose pateikti asmenų, subjektų ir įstaigų, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, sąrašai. Šie sąrašai taip pat pateikti ES sankcijų žemėlapyje⁵⁷ ir Finansinių sankcijų duomenų bazėje⁵⁸, kurie abu laisvai prieinami humanitarinės veiklos vykdytojams. Šie sąrašai reguliariai atnaujinami.

Humanitarinės veiklos vykdytojai jau turėtų būti nustatę reikiamas procedūras, kad būtų galima atlikti būtinas patikras ir užsitikrinti, kad prie humanitarinės pagalbos teikimo prisidedantys partneriai nėra įtraukti į ES ribojamųjų priemonių sąrašus. Teikiant paramą kovai su COVID-19 plitimu Sirijoje, daug dėmesio turėtų būti skiriama į sąrašą įtrauktiems asmenims, subjektams ir įstaigoms, susijusiems tiek su viešuoju, tiek su privačiu sveikatos priežiūros sektoriumi, taip pat su logistikos sektoriumi. Humanitarinės veiklos vykdytojai taip pat turėtų užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių, įskaitant medicinos reikmenis. Tai reiškia, kad reikia imtis būtinų atsargumo priemonių ir atlikti patikras siekiant užtikrinti, kad šie asmenys (pvz., į sąrašą įtraukti Sirijos ginkluotųjų pajėgų kariai) nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių.

Humanitarinės veiklos vykdytojai, ypač tie, kurie glaudžiausiai bendrauja su išorės partneriais ir subrangovais, turėtų surinkti kuo daugiau (kiek pagrįstai įmanoma) informacijos ir (pageidautina pagal sutarties sąlygas) informuoti savo partnerius, kad naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais neturi būti leista į sąrašą įtrauktiems asmenims ar jų naudai. Šis draudimas taip pat taikomas perduodant pinigų „hawala“ ir kitais neoficialiais būdais.

Pagal Sirijos reglamento 28 straipsnį atsakomybė už ES ribojamųjų priemonių pažeidimą neatsiranda, jei pažeidėjas nežinojo ir neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad savo veiksmais pažeis esamus draudimus. Todėl ES ribojamosios priemonės neturėtų lemti perteklinio reikalavimų laikymosi. Visų pirma, jos neturėtų būti aiškinamos taip, kad humanitarinės veiklos vykdytojai būtų įpareigoti dėti neįmanomas pastangas surinkti įrodymus arba ką nors paneigti.

Jei humanitarinės paskirties sandoryje atsitiktinai dalyvauja į sąrašą įtrauktas asmuo, tai nereiškia, kad to sandorio turi būti atsisakyta. Sirijos reglamente yra keletas svarbių išimčių, pagal kurias leidžiama įvykdyti tokius sandorius, jei tam tikrais atvejais gautas išankstinis NKI patvirtinimas. Taip pat žr. I skirsnį, ypač 2, 4 ir 5 klausimus, ir 25 klausimą.

⁵⁷ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁵⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

Kilus abejonių, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų kreiptis į atitinkamą NKI ir pasiteirauti, ar jų procedūros atitinka apeiti sankcijas Sirijai draudžiančias nuostatas. NKI turėtų šiuo klausimu humanitarinės pagalbos teikėjams laiku pateikti aiškias gaires.

21. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali prašyti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą dėl ribojamo veiksmo ar sandorio, jeigu jo tikslas yra teikti pagalbą nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusiems žmonėms?

Leidimo pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata gali prašyti bet kuris humanitarinės veiklos vykdytojas, prisidedantis prie humanitarinės pagalbos teikimo. Paprastai įgyvendinantieji partneriai turi daugiausia galimybių surinkti reikiamą informaciją. Visi kiti subjektai, įskaitant paramos teikėjus ir bankus, turėtų bendradarbiaudami su prašymo pateikėju padėti jam surinkti informaciją ir ja dalytis.

Humanitarinės veiklos vykdytojai turi kreiptis į Sirijos reglamento III priede nurodytą NKI, su kuria jie palaiko glaudžiausius ryšius. Jie turėtų kreiptis į NKI prašydami pateikti gaires dėl dokumentų, kurių reikia norint gauti leidimą pasinaudoti atitinkamomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis.

Taip pat žr. 18 klausimą dėl bendrų prašymų.

22. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali itin greitai gauti leidimą pasinaudoti nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, jei to reikia atsižvelgiant į padėtį vietoje?

Humanitarinės veiklos vykdytojai, prašantys leidimo skubiai pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata, turėtų prašyme aiškiai nurodyti, kad tai skubu, ir paaiškinti pagrindines priežastis. Kuo išsamesnis prašymas, tuo lengviau ir greičiau NKI galės jį apsvarstyti. Tam, kad NKI būtų lengviau prašymą išnagrinėti, prie jo gali būti pridėtos ir paramos teikėjų patvirtinimo deklaracijos, kitų institucijų garantiniai raštai ir panašūs dokumentai. Prieš pradėdami vykdyti kovą su COVID-19 pandemija skirtą humanitarinį projektą humanitarinės veiklos vykdytojai turi gauti atitinkamą leidimą.

Norėdami procesą paspartinti, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų palaikyti ryšius su NKI ir prašyti jos gairių dar prieš pateikdami prašymą.

Siekiant užtikrinti, kad ES humanitarinės veiklos vykdytojai galėtų vykdyti savo veiklą, ypač svarbu, kad visoje ES teikiamos gairės derėtų tarpusavyje. Komisija yra pasirengusi remti NKI pastangas ir sukurti bendrą platformą, kurioje būtų skelbiamos NKI paskelbtos gairės.

23. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai, teikdami pagalbą kovai su COVID-19 pandemija Sirijoje, privalo laikytis ES sankcijų dėl tarptautinio terorizmo ir cheminio ginklo?

Taip.

ES sankcijos dėl tarptautinio terorizmo ir cheminio ginklo taikomos tam tikriems asmenims, kurie gali vykdyti veiklą Sirijoje. Jei jie dalyvauja sandoryje, taikomi konkretūs ES sankcijų dėl tarptautinio terorizmo ir cheminio ginklo apribojimai. Tokiu atveju reikia, kad atitinkama NKI pateiktų konkrečių papildomų gairių.

24. Kuo skiriasi išimtis ir nukrypti leidžiančios nuostatos (kartu apibrėžiamos kaip išimtis)?

Išimtyt reiškia, kad apribojimas netaikomas, kai veiksmo tikslas yra teikti humanitarinę pagalbą. Humanitarinės veiklos vykdytojai gali nieko nelaukdami vykdyti šį veiksmą. Tačiau jie turėtų būti pajėgūs įrodyti, kad veiksmo imtasi konkrečiu humanitariniu tikslu.

Nukrypti leidžiančios nuostatos reiškia, kad ribojamas (draudžiamas) veiksmas, kuriuo siekiama teikti humanitarinę pagalbą, gali būti vykdomas tik gavus NKI leidimą⁵⁹.

25. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų tikrinti galutinius humanitarinės pagalbos gavėjus?

Ne. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnio 2 dalį ir humanitarinius humaniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo principus humanitarinė pagalba turi būti teikiama nediskriminuojant. Tais principais turi vadovautis humanitarinės veiklos vykdytojai nustatydami, kam reikia pagalbos. Tai nustačius, galutinių pagalbos gavėjų tikrinti nereikia.

⁵⁹ Išimtyt paprastai formuluojamos taip: „... *straipsnis (straipsnyje nustatyti draudimai) netaikomas (-i) <...> (kam)*“. Nukrypti leidžiančios nuostatos paprastai formuluojamos taip: „*Nukrypdamos nuo <...> straipsnio (draudimų), kompetentingos institucijos gali tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, leisti <...>*“.

VENESUELA

NUORODOS Į TEISĖS AKTUS IR GAIRĖS

- 2017 m. lapkričio 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/2063 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Venesueloje⁶⁰ (toliau – Venesuelos reglamentas).

Veneselai skirtos ES sankcijos, išdėstytos Tarybos reglamente (ES) 2017/2063, buvo nustatytos reaguojant į toliau blogėjančią demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių padėtį Venesueloje. ES ribojamųjų priemonių tikslas – skatinti patikimą ir prasmingą procesą, kurį užbaigus pavyktų rasti taikų derybomis pagrįstą sprendimą. Jų taikymą galima nutraukti atsižvelgiant į tai, kaip keisis padėtis šalyje, visų pirma įvykus patikimoms ir prasmingoms deryboms, kurių rezultatas – įtraukios, sąžiningos ir patikimos teisėkūros ir rinkimų sąlygos, pradėjus gerbti demokratines institucijas ir išlaisvinus visus politinius kalinius.

Venesuelos reglamente nustatytos sankcijos – be kita ko, įrangos, kuri gali būti naudojama vidaus represijoms, embargas, turto iššaldymas ir draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai sudaryti galimybę asmenims, atsakingiems už sunkius žmogaus teisių pažeidimus ir keliantiems pavojų demokratijai ir teisinei valstybei Venesueloje, taip pat su jais susijusiems asmenims arba jų naudai naudotis lėšomis ar ištekliais. Atsižvelgiant į tai, kad padėtis Venesueloje ir toliau yra sunki, pagal Venesuelos reglamentą į sąrašą šiuo metu įtraukti 36 asmenys⁶¹.

Venesuelos reglamente nustatytos sankcijos netaikomos vaistams, medicinos reikmenims ir medicinos pagalbai, kurie skirti plačiajai visuomenei. Medicinos reikmenims, įskaitant deguonį, respiratorius, asmenines apsaugos priemones (AAP) ir dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatus, taip pat vaistams ir kitiems medicininiams paskirties gaminiams, reikalingiems kovai su COVID-19 pandemija, tiesioginiai eksporto, tiekimo, finansavimo ar naudojimo Venesueloje apribojimai apskritai netaikomi (žr. II skirsnį). Be to, Venesuelos reglamente nustatytos ribojamosios priemonės yra tikslingos, turi aiškią paskirtį ir taikomos konkrečioms asmenims, visų pirma, susijusiems su ginkluotosiomis pajėgomis, saugumo tarnybomis, vyriausybe ar teismų sistema. Todėl mažai tikėtina, kad ES ribojamosios priemonės gali būti kliūtis teikiant humanitarinę pagalbą kovai su COVID-19 pandemija Venesueloje.

Vis dėlto tam tikrais labai ribotais atvejais netiesioginės įtakos humanitarinės veiklos vykdytojams reikalingų objektų eksportui, tiekimui ar finansavimui gali turėti tam tikrų asmenų, subjektų ir įstaigų, kuriems taikomos ES sankcijos (toliau – į sąrašą įtraukti asmenys) ir kurie gali atsitiktinai dalyvauti atitinkamuose sandoriuose, lėšų ar ekonominių išteklių iššaldymas.

Paprastai Veneselai taikant ES sankcijas neleidžiama sudaryti galimybės į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, nors yra įtvirtintos kelios nukrypti leidžiančios nuostatos (žr. I skirsnį). Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitų galimybių, ES sankcijos neturėtų kliudyti teikti

⁶⁰ OL L 295, 2017 11 14, p. 21–37.

⁶¹ Žr. Venesuelos reglamento IV ir V priedus.

humanitarinę pagalbą. Tačiau dėl Venesuelos reglamente įtvirtintų ribojamųjų priemonių tikslinio pobūdžio ir dėl į sąrašą įtrauktų asmenų tipo ir riboto skaičiaus mažai tikėtina, kad šiuo atveju šis principas bus taikomas.

Papildoma veikla, kurios reikia medicinos priemonėms tiekti (pvz., medicinos priemonių vežimo, valiutos keitimo ir saugojimo veikla), taip pat leidžiama. Nors galimybė, kad šie veiksmai patektų į konkrečių apribojimų taikymo sritį, yra nedidelė, prieš jų imdamiesi humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų įdėmiai juos tikrinti pagal šį pranešimą ir prireikus paprašyti atitinkamos NKI pateikti gaires.

I. DRAUDIMAS SUDARYTI GALIMYBĘ Į SĄRAŠĄ ĮTRAUKTIEMS ASMENIMS NAUDOTIS LĖŠOMIS IR EKONOMINIAIS IŠTEKLIAIS⁶²

1. Ar humanitarinės veiklos vykdytojams leidžiama palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia norint teikti humanitarinę pagalbą civiliams gyventojams Venesueloje per COVID-19 pandemiją?

Taip. Humanitarinės veiklos vykdytojai gali palaikyti ryšį su į sąrašą įtrauktais asmenimis, jei to reikia siekiant saugiai ir veiksmingai organizuoti humanitarinės pagalbos teikimą.

Todėl, jeigu humanitarinės paskirties sandoryje dalyvauja į sąrašą įtrauktas asmuo, tai nereiškia, kad to sandorio turi būti atsisakyta. Jeigu į sąrašą įtrauktam asmeniui nėra sudaroma galimybė naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, pagal Venesuelos reglamentą turėti su juo ryšių nedraudžiama.

2. Kaip humanitarinės veiklos vykdytojai gali užtikrinti, kad, teikdami pagalbą kovai su COVID-19 pandemija, jie nesuteiks galimybės į sąrašą įtrauktiems asmenims, subjektams ar įstaigoms naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais?

Humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų būti nustatę reikiamas procedūras, kad būtų galima atlikti būtinas patikras ir užsitikrinti, kad prie humanitarinės pagalbos teikimo prisidedantys partneriai nėra įtraukti į ES sankcijų sąrašus. Teikiant pagalbą kovai su COVID-19 plitimu Venesueloje daug dėmesio reikėtų skirti, visų pirma, į sąrašą įtrauktiems asmenims, kurie eina svarbias pareigas, susijusias su ginkluotosiomis pajėgomis (Bolivarо nacionaline gvardija ir Bolivarо nacionaline armija), ir Venesuelos vyriausybės nariams, vykdančioms veiklą ekonomikos ar pramonės sektoriuje, kurie gali dalyvauti humanitarinėse operacijose. Humanitarinės veiklos vykdytojai taip pat turėtų užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių, įskaitant medicinos reikmenis. Tai reiškia, kad reikia imtis būtinų atsargumo priemonių ir atlikti patikras siekiant užtikrinti, kad šie asmenys nepasisavintų lėšų ir ekonominių išteklių ir kad tiekiamos medicininės medžiagos būtų naudojamos numatytais humanitariniais tikslais.

⁶² Venesuelos reglamento IV ir V prieduose pateikti asmenų, subjektų ir įstaigų, kuriems taikomos ES sankcijos, sąrašai. Šie sąrašai taip pat pateikti ES sankcijų žemėlapyje (<https://www.sanctionsmap.eu>) ir Finansinių sankcijų duomenų bazėje (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), kurie abu laisvai prieinami humanitarinės veiklos vykdytojams. Šie sąrašai reguliariai atnaujinami. Oficialus ES teisės šaltinis yra *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, kuriam neatitikimų atveju teikiama pirmenybė.

Humanitarinės veiklos vykdytojai, ypač tie, kurie glaudžiausiai bendrauja su išorės partneriais ir subrangovais, turėtų surinkti kuo daugiau (kiek pagrįstai įmanoma) informacijos ir (pageidautina pagal sutarties sąlygas) informuoti savo partnerius, kad naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais neturi būti leista į sąrašą įtrauktiems asmenims ar jų naudai.

Pagal Venesuelos reglamento 13 straipsnio 2 dalį atsakomybė už humanitarinės veiklos vykdytojų veiksmus, kuriais pažeidžiamos šiame reglamente nustatytos ribojamosios priemonės, neatsiranda, jeigu tie asmenys nežinojo ir neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad savo veiksmais pažeis esamus draudimus. Todėl ES sankcijos neturėtų lemti perteklinio reikalavimų laikymosi. Visų pirma, jos neturėtų būti aiškinamos taip, kad humanitarinės veiklos vykdytojai būtų įpareigoti dėti neįmanomas pastangas surinkti įrodymus arba ką nors paneigti.

Humanitarinės veiklos vykdytojai turi paskirstyti humanitarinę pagalbą vykdydami veiksmus ir pasitelkdami asmenis, kuriems nėra taikomi apribojimai pagal Venesuelos reglamentą. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitų galimybių, ES sankcijos neturėtų kliudyti teikti humanitarinę pagalbą (taip pat žr. 12 klausimą). Tačiau šiuo atveju tai nėra tikėtina, nes pagal Venesuelos reglamentą į sąrašą įtraukti asmenys yra nustatyti labai konkrečiai.

Kilus abejonių, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų kreiptis į atitinkamą NKI ir pasiteirauti, ar jų procedūros atitinka Venesuelos reglamente įtvirtintą apeiti sankcijas draudžiančią nuostatą⁶³. NKI turėtų šiuo klausimu humanitarinės veiklos vykdytojams laiku pateikti aiškias gaires.

3. Ar vaistai, medicinos reikmenys, dezinfekavimo priemonės ir apsaugos priemonės yra ekonominiai ištekliai?

Taip. Pagal Venesuelos reglamente pateiktą apibrėžtį ekonominiai ištekliai – bet kokios rūšies „*materialūs arba nematerialūs, kilnojamieji arba nekilnojamieji ištekliai, kurie nėra lėšos, tačiau gali būti panaudoti lėšoms, prekėms ar paslaugoms įsigyti*“⁶⁴. Perduodant vaistų, medicinos reikmenų ir dezinfekavimo priemonių siuntas į sąrašą įtrauktam asmeniui jam sudaroma galimybė, pavyzdžiui, parduoti prekes ir mainais gauti lėšų, vadinasi, tai tolygu galimybės naudotis ekonominiais ištekliais į sąrašą įtrauktam asmeniui arba jo naudai sudarymui. Norint leisti į sąrašą įtrauktam asmeniui naudotis ekonominiais ištekliais arba naudotis jais jo naudai reikalingas išankstinis NKI leidimas.

Tačiau pavienių pirmiau minėtų prekių perdavimas į sąrašą įtrauktam asmeniui jo asmeniniam naudojimui ar apsaugai nereikštų, kad jam sudaroma galimybė naudotis ekonominiais ištekliais. Be to, Venesuelos reglamente yra nukrypti leidžiančių nuostatų, pagal kurias NKI gali leisti sudaryti galimybę naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, jeigu jie yra būtini į sąrašą įtrauktų asmenų ir jų išlaikomų šeimos narių pagrindiniams poreikiams tenkinti, įskaitant mokėjimus už maisto produktus, vaistus ir medicininį gydymą⁶⁵.

⁶³ Venesuelos reglamento 14 straipsnis.

⁶⁴ Venesuelos reglamento 1 straipsnio d punktas.

⁶⁵ Venesuelos reglamento 9 straipsnio 1 dalies a punktas.

4. Ar teikti medicinos pagalbą gali reikšti „leisti naudotis ekonominiais ištekliais“ į sąrašą įtrauktiems asmenims?

Apskritai medicinos pagalba teikimas asmenims, užsikrėtusiems arba įtariamais užsikrėtus COVID-19, savime nelaikomas turinčiu ekonominę vertę ar pakeičiamu lėšomis arba ekonominiais ištekliais. Todėl tai nėra ekonominis išteklius, taigi į sąrašą įtraukto asmens dalyvavimas teikiant tokią medicinos pagalbą nepažeis Venesuelos reglamento.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso medicinos pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Dėl poreikio užtikrinti, kad nebūtų sudaroma galimybė į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, pavyzdžiui, jeigu tokie asmenys teikia pagalbos gavėjams paslaugą už mokestį arba teikiant medicinos pagalbą gauna ekonominius išteklius savo naudai, žr. 2 klausimą.

5. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali skirti lėšų Venesuelos vietos organizacijoms kovai su COVID-19 pandemija?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, pavyzdžiui, tuo atveju, kai tai yra į sąrašą yra įtraukti asmenys ar subjektai, turintys įgaliojimų Venesuelos valdžios sektoriuje, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

II. IMPORTO IR EKSPORTO APRIBOJIMAI⁶⁶

6. Ar pagal Venesuelos reglamentą leidžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti bet kokias humanitariniais tikslais kovojant su COVID-19 pandemija teikiamas prekes ir technologijas?

Taip. Venesuelos reglamente nustatytos ES sankcijos yra skirtos konkrečioms asmenims: išaldomas jų turtas ir draudžiama sudaryti galimybę jiems naudotis lėšomis. Jomis taip pat draudžiama parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti tam tikrą telekomunikacijų įrangą, technologijas ir programinę įrangą bei vidaus represijoms naudojamą įrangą⁶⁷. Tačiau tokie apribojimai nedaro poveikio su kova su COVID-19 pandemija susijusių prekių ir technologijų pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui. Atsižvelgiant į tai, prekės ir technologijos – be kita ko, medicininiai dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatai ar orpūtiniai respiratoriai ir kitos medicinos priemonės kovai su COVID-19, taip pat COVID-19 testo rinkiniai (kaip antai tikralaikės atvirkštinės transkripcijos polimerazės grandininės reakcijos rinkiniai qRT-PCR KIT), vaistai, dezinfekavimo priemonės, plovikliai ar cheminės medžiagos.

⁶⁶ Venesuelos reglamento I ir II prieduose pateikti prekių ir technologijų, kurioms taikomos ES sankcijos, sąrašai.

⁶⁷ Išsamų prekių, kurių negalima parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti į Venesuelą, sąrašą žr. Venesuelos reglamento I ir II prieduose.

Pagal Venesuelos reglamentą į tą šalį draudžiama eksportuoti tam tikras asmenines apsaugos priemonės, kurias galima naudoti vidaus represijų tikslais, kaip antai šarvuotę ir šalmus. Tačiau jame įtvirtinta konkreti išimtis, taikoma darbo saugos reikalavimams vykdyti sukurtai įrangai⁶⁸. Be to, šis draudimas netaikomas apsauginiams drabužiams, įskaitant neperšaunamas liemenes ir karinius šalmus, kuriuos į Venesuelą laikinai ir tik asmeninėms reikmėms įveža humanitarinės veiklos vykdytojas⁶⁹. Jei kyla abejonių, humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų prašyti gamintojo pateikti reikiamą paaiškinimą.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

III. KITI KLAUSIMAI

7. Ar ES bankai gali atidaryti naują banko sąskaitą Venesuelos kredito arba finansų įstaigoje siekdami paremti humanitarinę pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Bankininkystės veiklą su Venesuelos bankais leidžiama vykdyti, jeigu Venesuelos finansų įstaiga nėra į sąrašą įtrauktas subjektas. Tai taikoma ir naujų korespondentinės bankininkystės santykių užmezgimo, ir naujų bendrųjų įmonių sukūrimo atvejais. Bankams taip pat leidžiama Venesueloje atidaryti atstovybes, filialus ir patronuojamąsias įmones. Šiuo metu ribojamosios priemonės nėra taikomos nė vienai Venesuelos finansų įstaigai.

8. Ar ES piliečiai gali vykti į Venesuelą teikti medicinos pagalbą kovai su COVID-19 pandemija?

Taip. Iš esmės nė viena Venesuelos reglamento nuostata nedraudžiama nei keliauti į Venesuelą, nei teikti medicinos pagalbą šalyje.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

9. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali pirkti kūrą, nuomotis transporto priemones ar naudotis privačiomis transporto paslaugomis Venesueloje, kai to reikia norint kovai su COVID-19 pandemija reikalingus medicinos reikmenis vežti į Venesuelą arba jos viduje?

Taip. Venesuelos reglamente nėra nuostatų, pagal kurias humanitarinės veiklos vykdytojai negalėtų Venesueloje pirkti kuro.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso humanitarinės pagalbos teikimo grandinei, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, taip pat žr. 2 klausimą.

⁶⁸ Žr. Venesuelos reglamento I priedo 5 punktą.

⁶⁹ Venesuelos reglamento 5 straipsnis.

10. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali padėti perkelti nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusius asmenis į kitas vietas Venesueloje arba už šalies ribų?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai priklauso grandinei, susijusiai su nuo COVID-19 nukentėjusių asmenų perkėlimu, žr. 1 klausimą. Kaip užtikrinti, kad į sąrašą įtraukti asmenys negalėtų naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais dalyvaudami procesuose, susijusiuose su nuo COVID-19 nukentėjusių asmenų perkėlimu, taip pat žr. 2 klausimą.

11. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali finansuoti kovai su COVID-19 pandemija reikalingas laikinų ligoninių statybas, sanitarines operacijas ar laikinos infrastruktūros statybas ar jose dalyvauti?

Taip.

Dėl konkretaus atvejo, kai į sąrašą įtrauktas asmuo atsitiktinai susijęs su statybomis ir (arba) iš jų gauna ekonominės naudos, žr. 1 klausimą. Pavyzdžiui, taip galėtų būti tuo atveju, jei į sąrašą įtrauktas asmuo leidžia naudotis laikinąja infrastruktūra už mokesčių arba jei pasibaigus COVID-19 pandemijos sukeltai krizei jis lieka šios infrastruktūros savininkas.

12. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai gali teikti humanitarinę pagalbą, jei vienintelis būdas yra ją teikti per į sąrašą įtrauktus asmenis?

Humanitarinės veiklos vykdytojai privalo visada ieškoti sprendimų, kuriais nėra pažeidžiamos ES sankcijos. Taigi humanitarinės veiklos vykdytojai turi paskirstyti humanitarinę pagalbą vykdydami veiksmus ir pasitelkdami asmenis, kuriems nėra taikomi apribojimai pagal Venesuelos reglamentą. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kai nėra kitų galimybių, ES sankcijos neturėtų kliudyti teikti humanitarinę pagalbą. Tačiau dėl Venesuelos reglamente įtvirtintų ribojamųjų priemonių tikslinio pobūdžio ir dėl į sąrašą įtrauktų asmenų tipo ir riboto skaičiaus, šio sankcijų režimo atveju tai mažai tikėtina.

13. Ar humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų tikrinti galutinius humanitarinės pagalbos gavėjus?

Ne. Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnio 2 dalį ir humanitarinius humaniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo principus humanitarinė pagalba turi būti teikiama nediskriminuojant. Tais principais turi vadovautis humanitarinės veiklos vykdytojai nustatydami, kam reikia pagalbos. Tai nustačius, galutinių pagalbos gavėjų tikrinti nereikia.

IV. KITI TEISĖS AKTAI

14. Venesuelai taikant JAV sankcijas draudžiami tam tikri veiksmai, kuriuos ES leidžia vykdyti. Ar valstybės narės jurisdikcijai priklausantys humanitarinės veiklos vykdytojai turėtų laikytis šių užsienio sankcijų?

Ne. Valstybės narės jurisdikcijai priklausantys humanitarinės veiklos vykdytojai neturi laikytis trečiųjų šalių nustatytų autonominių sankcijų režimų.

PATVIRTINTAS DOKUMENTO
NUORAŠAS
Generalinės sekretorės vardu

Martine DEPREZ
Direktorius
Sprendimų priėmimas ir kolegialumas
EUROPOS KOMISIJA